

ГАЗЕТА

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

COGNOSCERE. DOCERE. ERUDIRE.

Видається з 1 січня 1817 року

Випуск 7 від 31 липня 2026 року

ВІРИТИ У СЕБЕ!
ВІРИТИ В УНІВЕРСИТЕТ!
ВІРИТИ В УКРАЇНУ!

ВЕКТОР РОЗВИТКУ

ДОВІРА, ЯКА ТВОРИТЬ МАЙБУТНЄ

Вступна кампанія – це завжди особливий час. Час очікувань, рішень і яскравих ідей. Саме зараз тисячі молодих юнаків і дівчат обирають університет, у якому проведуть наступні роки, здобудуть професію, знайдуть однодумців і відкриють нові можливості.

Каразінському є чим пишатися. Уже понад два століття наш університет формує покоління людей, які змінюють світ. Наші випускники працюють на всіх континентах – у провідних університетах і наукових центрах, міжнародних організаціях і компаніях, у медицині, бізнесі, культурі, освіті та державному управлінні. Вони доводять, що якісна освіта, ґрунтовні знання і здатність мислити широко відкривають шлях до найрізноманітніших професійних можливостей.

Сьогодні університет має бути простором, де людина розкриває свій потенціал. Каразінський дає студентам можливість розвиватися у різних напрямках, брати участь у наукових дослідженнях, реалізовувати власні ідеї, долучатися до міжнародних проєктів, академічної мобільності та програм подвійних дипломів. Ми прагнемо, щоб наші студенти мали змогу пізнавати світ і водночас залишатися частиною великої каразінської спільноти.

Каразінський – це унікальне поєднання великої історії та прагнення до інновацій. Ми бережемо традиції університету, заснованого понад двісті років тому, але водночас постійно рухаємося вперед. Наші науковці проводять дослідження, які відповідають на актуальні виклики сучасності, працюють у міжнародних командах, створюють нові знання та відкривають нові горизонти.

Важливою перевагою університету є його спільнота. Саме люди створюють ту атмосферу, яку неможливо описати лише рейтингами чи показниками. Викладачі, науковці, студенти, випускники, працівники університету – усі разом формують середовище довіри, підтримки та взаємного розвитку.

Сьогодні ми залишаємося серед лідерів України за кількістю поданих заяв і середнім вступним балом. І ми вдячні нашим майбутнім студентам за цей вибір. Окремі слова вдячності хочу сказати всій університетській спільноті. Кожному і кожній, хто працює з абітурієнтами, відповідає на запитання, проводить консультації, допомагає зробити важливий вибір, представляє університет відкрито, професійно і щиро. Саме з таких щоденних зустрічей і людської уваги народжується перше відчуття приналежності до

Каразінського.

Ми з нетерпінням чекаємо на нових каразінців. На тих, хто хоче стати частиною спільноти, яка має велику історію і творить майбутнє. Адже університет – це місце, де відкривають можливості. І де починається шлях до власного майбутнього.

*В. о. ректора
Каразінського університету
Тетяна КАГАНОВСЬКА.*

ОСОБЛИВОСТІ ВСТУПНОЇ КАМПАНІЇ

ВСТУП-2026: ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ АБІТУРІЄНТАМ? ВІДПОВІДАЄ ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ПРИЙМАЛЬНОЇ КОМІСІЇ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ СЕРГІЙ ЄЛЬЦОВ

Кінець липня – традиційно гаряча пора не лише через літню спеку. Для більшості випускників саме зараз вирішується майбутнє: як не помилитися під час подання заяв, правильно розставити пріоритети та використати всі шанси на вступ?

На найактуальніше запитання абітурієнтів відповідає Сергій Єльцов, відповідальний секретар приймальної комісії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

– Сергію Віталійовичу, вступна кампанія вже в активній фазі. Які особливості вступу-2026 варто знати абітурієнтам, і що змінилося порівняно з минулим роком?

– Цього року вступники можуть подати до 10 заяв, із яких не більше п'яти – на місця державного замовлення. У кожній заяві необхідно визначити пріоритетність: номер 1 означає найбажаніше місце навчання.

Під час вступу на бакалаврат у 2026 році конкурсний бал розраховується за результатами НМТ, причому

У ДЕНЬ ВІДКРИТТЯ РОБОТИ ПРИЙМАЛЬНОЇ КОМІСІЇ

можна використовувати результати тестування 2023–2026 років.

Для громадян України, які завершили навчання в школах Європи у 2025 або 2026 році, замість результатів НМТ можуть бути враховані результати національних випускних іспитів.

– Які поради ви дали б вступникам, щоб уникнути найпоширеніших помилок під час подання заяв і максимально використати свої шанси на вступ до Каразінського університету?

– Насамперед варто подавати заяви лише на ті освітні програми, на яких ви дійсно хочете навчатися. Не менш важливо правильно визначити пріоритетність заяв, адже після їх реєстрації закладом вищої освіти змінити порядок уже буде неможливо.

Якщо вступник належить до категорії осіб, які мають право на пільги, рекомендую спочатку підтвердити це право, звернувшись із необхідними документами до будь-якого закладу вищої освіти України, а вже після цього подавати заяви. Повний перелік пільгових категорій та особливості вступу визначені Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2026 році.

– Які спеціальності нині мають найбільший попит серед вступників?

– За статистикою поданих заяв станом на 25 липня найбільшу популярність мають спеціальності медичного спрямування (бакалаврат і магістратура), психологія, право, англійська філологія, міжнародні відносини та комп'ютерні науки. Водночас слід пам'ятати, що до

завершення вступної кампанії у серпні ці показники можуть суттєво змінитися.

– Що б ви порадили тим, хто ще не визначився зі спеціальністю або сумнівається, чи варто вступати саме цього року?

– Вибір професії – одне з найважливіших рішень у житті, тому підходити до нього потрібно максимально відповідально. Якщо є сумніви, варто чесно оцінити власні здібності, інтереси, ознайомитися з освітніми програмами різних університетів і лише після цього ухвалювати рішення. Водночас не слід ігнорувати сучасні тенденції ринку праці.

Каразінський університет пропонує надзвичайно широкий вибір можливостей для навчання: 116 бакалаврських, 138 магістерських та 35 освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії. Тож кожен вступник може знайти напрям, який відповідатиме його інтересам, здібностям і професійним планам.

Текст: Ліна ТИМАРСЬКА.
Фото: Каміла РАХМАТІЛЛАЄВА.

АБІТУРІЄНТИ-2026

ГЕЙДАРОВ ХАЗАР: «МРІЮ СТАТИ СИЛЬНИМ ІТ-ФАХІВЦЕМ І ПРОДОВЖУВАТИ ПРЕДСТАВЛЯТИ УКРАЇНУ У СПОРТІ»

Перед вступом до Керазінського університету кожен абітурієнт має власну історію, мрії та досягнення. Для Гейдарова Хазара, випускника Харківського ліцею №75, шлях до студентства вже позначений вагомими спортивними перемогами. Чемпіон Європи серед кадетів із дзюдо, призер чемпіонату світу, переможець Кубків Європи та Європейського юнацького олімпійського фестивалю, він обрав для свого професійного майбутнього Навчально-науковий інститут комп'ютерних наук та штучного інтелекту Керазінського університету.

– Хазаре, чому саме Керазінський університет став вашим вибором? Що стало вирішальним?

– Я обрав Керазінський університет, тому що це один із найкращих університетів України. Тут можна отримати якісну освіту та знайти багато можливостей для розвитку. Саме це й стало вирішальним у моєму виборі.

– Яку спеціальність ви обрали і чому саме вона вам близька?

– Я вступаю на спеціальність «Комп'ютерні науки» до Навчально-наукового інституту комп'ютерних наук та штучного інтелекту. Мені цікаві комп'ютери, програмування та сучасні технології. Я добре знаю математику й розумію, що вона є важливою основою для роботи в ІТ.

– Ви вже маєте серйозні спортивні досягнення. Розкажіть про них. Можливо, були й перемоги на олімпіадах? Які предмети найбільше подобалися у школі?

– Я закінчив Харківський ліцей №75. Найбільше в школі любив математику та інформатику. А головним захопленням став спорт. Я професійно займаюся дзюдо. За цей час став чемпіоном Європи серед кадетів,

АБИТУРІЕНТИ-2026

призером чемпіонату світу, перемагав на Кубках Європи та Європейському юнацькому олімпійському фестивалі. Спорт навчив мене дисципліни, відповідальності та ніколи не здаватися.

– Про що ви найбільше мрієте, вступаючи до університету? Ким бачите себе через п'ять-десять років?

– Мрію отримати хорошу освіту та стати сильним спеціалістом у сфері ІТ. Водночас хочу й надалі займатися спортом і представляти Україну на міжнародних змаганнях.

– Що найбільше очікуєте від студентського життя?

– Насамперед нових знань, цікавих знайомств і практичного досвіду. Хочу навчатися, розвиватися та брати участь у різних студентських проєктах.

– Якщо описати свої очікування від навчання в Каразінському трьома словами, якими вони будуть?

– Знання. Розвиток. Майбутнє.

– Що б ви хотіли сказати собі через чотири роки, коли отримуватимете диплом Каразінського університету?

– «Ти добре попрацював. Не зупиняйся, продовжуй розвиватися та досягати нових цілей».

– Спорт і навчання – непросте поєднання. Плануєте продовжувати спортивну кар'єру?

– Так, обов'язково. Хочу продовжувати займатися спортом саме в Україні, тому що тут я народився й виріс. Планую успішно поєднувати навчання та професійний спорт. Мої тренери – Геннадій Іванович Маханьков та Олександр Сергійович Курцев багато в цьому напрямі вже дали. Сподіваюся, що Каразінський університет допоможе мені й надалі розвиватися як у спорті, так і в навчанні.

Ліна ТИМАРСЬКА.

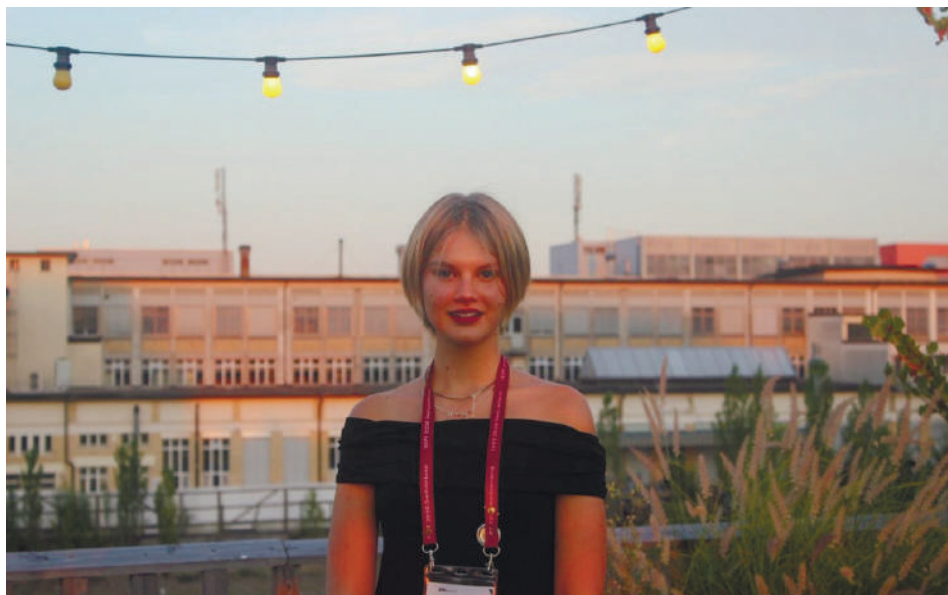
«У ФІЗИЦІ Я ВІДЧУВАЮ КОНТРОЛЬ І ЗАДОВОЛЕННЯ ВІД РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ»: МАЙБУТНЯ ПЕРШОКУРСНИЦЯ КАРАЗІНСЬКОГО МАЙЯ ДИЧУК ПРО СВІЙ ВИБІР

Ще зі шкільних років вона захоплювалася фізикою, а тепер обрала навчання в Каразінському університеті, щоб поглибити знання та знайти свій професійний напрям. Про підготовку до НМТ, вибір спеціальності, студентські очікування та плани розповіла нам майбутня студентка фізико-технічного факультету Дичук Майя.

– Майс, що вплинуло на вибір професії? Які були чинники та причини?

– Я обрала освітню програму «Фізика» за спеціальністю Е5 «Фізика та астрономія», адже ще з п'ятого класу навчалася у Харківському фізико-математичному ліцеї №27. Саме там у мене з'явилася любов до точних наук. Мені завжди було близьке раціональне мислення, бажання зрозуміти, як влаштований світ і чому все відбувається саме так. Я завжди ставила багато запитань і прагнула знаходити відповіді.

У математичній фізиці я відчую

можливість досліджувати явища, знаходити закономірності та розв'язувати складні задачі. Для мене це не просто навчання, а справжнє задоволення – своєрідний азарт від пошуку правильного рішення.

Поки що мені складно визначитися з вузькою спеціалізацією, тому я свідомо обрала досить широку освітню програму. Сподіваюся, що під час навчання зможу розширити свій світогляд, спробувати різні напрями фізики й уже в магістратурі зробити усвідомлений вибір майбутньої професійної траєкторії.

– Чому обрали саме Каразінський?

– Каразінський знайомий мені ще з дитинства. Саме тут проходили наші суботні заняття з олімпіадної математики. Я добре пам'ятаю атмосферу університету, його будівлі, як ми бігали коридорами між заняттями. Мені завжди подобалися викладачі, яких ми тут зустрічали, їхня відкритість і професіоналізм. Тут я бачу можливість повною

мірою реалізувати свій потенціал. Окрім якісної освіти, університет пропонує безліч можливостей для розвитку: участь у наукових проєктах, студентських ініціативах і громадському житті. Я також хочу активно долучатися до життя університетської спільноти, адже переконана, що сильний викладацький склад і широкі можливості Каразінського допоможуть мені не лише здобути знання, а й розкрити себе як особистість і майбутню науковицю.

– Як проходила підготовка до НМТ і який отримали результат?

– Більшу частину я готувала повністю сама. З математики майже не готувалася і отримала 189 балів. Причому, на жаль, я отримала помилки в перших запитаннях, які досить тривіальні, але результатом я задоволена. Готувалася дуже посилено з української мови, тому що мені вона завжди давалася з труднощами через свій математичний напрям. Отримала результат 172 бали і я з ним згодна. Щодо англійської – готувалася за

допомогою тестів IELTS та Cambridge C1. Тому НМТ здала на 191 бал і такождесь на початку помилилася. До історії змішанні почуття, адже в моєму варіанті були загальнопитання, на які я не робила свій фокус і отримала 148 балів. З цього приводу була дуже засмучена, тому чекаю пари з дисципліни щодо української історії, щоб підтягнути рівень.

– Які ваші головні очікування від навчання?

– Я дуже рада, що обрала саме фізико-технічний факультет, адже тут відчуваю досить дружню атмосферу. Також через те, що брала участь у турнірі юних фізиків я знайома з багатьма викладачами. Мені було дуже приємно, що мене чекали на цьому факультеті, і я очікую отримати реальні знання з фізики.

– Як уявляєте своє студентське життя?

– Сподіваюся, що ми зможемо створити атмосферу та простір, де ми будемо легко спілкуватися між одногрупниками та між викладачами. Тому що, на мою думку, спілкуватися у чаті досить складно. Було б чудово знайти однодумців і обмінюватися досвідом.

– Які навички прагнете вдосконалити під час навчання?

– Мені хотілося б заглибитися в базове програмування і більше дізнатися про те, що зараз актуально в галузі, яку я обрала. Тобто я також зацікавлена трохи в інженерії, а саме в механічній та aerospace. Мені дуже цікаво, ким працюють випускники Каразінського, які можливості їм дав університет... Це для того, щоб проаналізувати, в яку галузь мені треба буде більше зануритися.

– Чим захоплюєтеся поза навчанням?

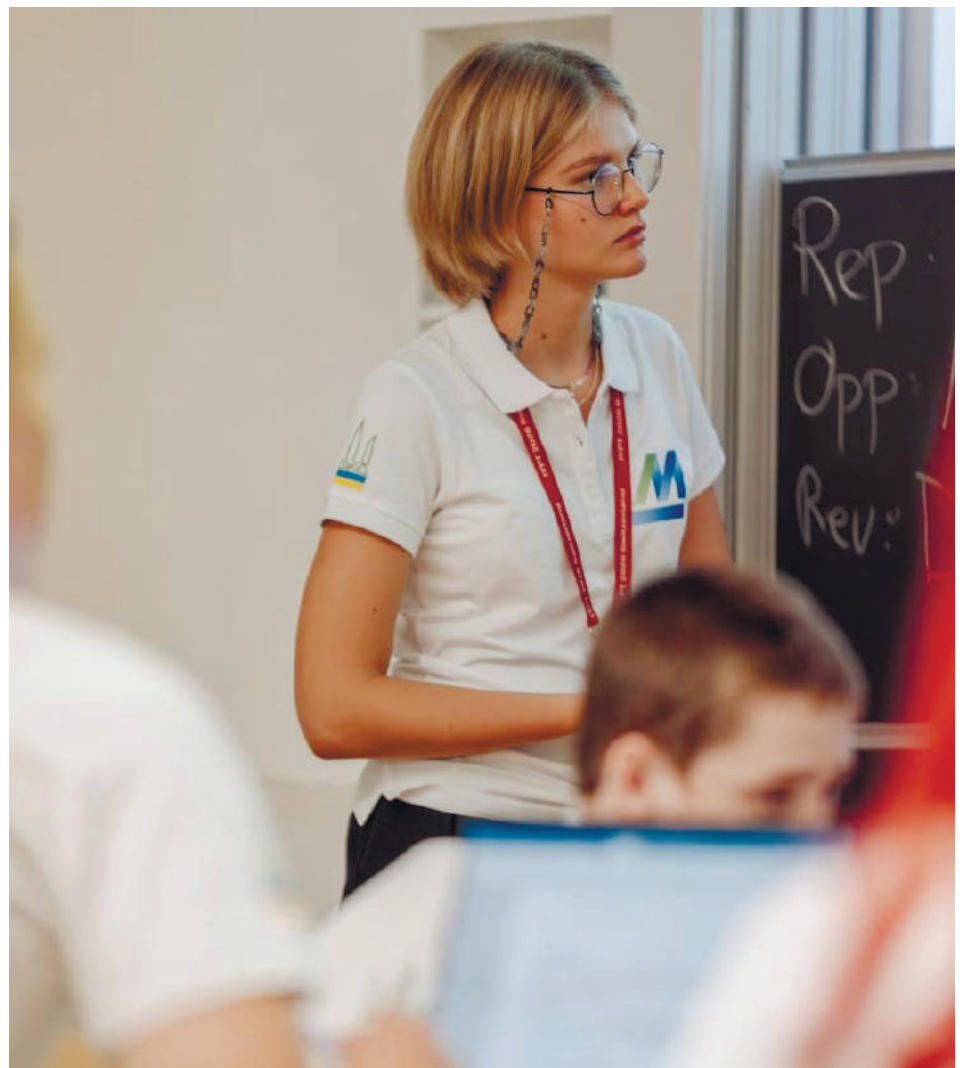
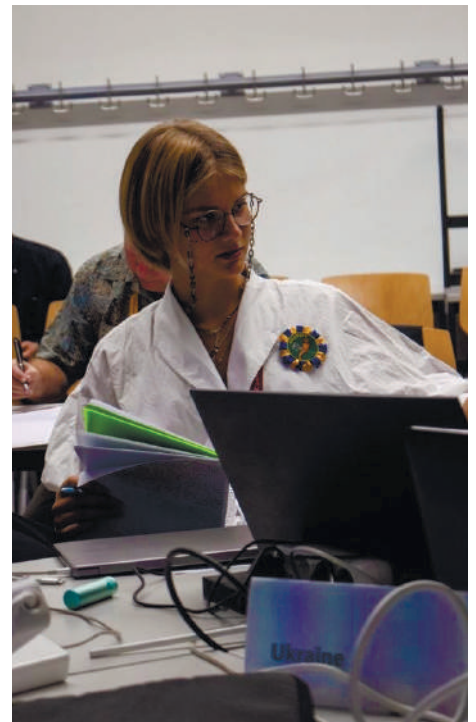
– Я величезна фанатка Формули-1, дивлюся всі гонки та гран-прі, займаюся також музикою та вокалом,

граю на фортепіано. Також я вже залишаю турнір юних фізиків і беру участь у підготовці молодшої команди. Також я беру участь у волонтерській діяльності, зокрема, незабаром я поїду з 6 по 19 серпня в австрійський інтернаціональний табір.

– Чи плануєте ви долучатися до студентського самоврядування, наукових гуртків або творчих проєктів університету?

– Планую долучитися до студентського турніру фізиків як опонент. Сподіваюся, виграємо золото. Планую взяти одну з задач, що я робила на турнір, і переформувати в наукове дослідження. Представити свої дослідження на науковому конкурсі чи конференції міжнародного рівня.

Родіон БОНДАР.

«НАВЧАННЯ – ЦЕ І Є МОЄ ХОБІ»: ДЕНИС ФЕДОРОВ ПРО 200 БАЛІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА МАТЕМАТИКИ, ПРО ПОШУК ПРОФЕСІЙНОГО ШЛЯХУ

200 балів з української мови та математики, 197 – з історії України, 176 – з фізики. Такими результатами Національного мультипредметного тесту може пишатися майбутній студент Каразінського університету Денис Федоров. Попри високі бали, хлопець зізнається: остаточно з майбутньою професією ще не визначився. Чому обрав саме Каразінський, як готувався до НМТ, чого очікує від студентського життя та чому прагне долучитися до наукових проєктів – про це Денис розповів в інтерв'ю нашої газети:

– Щодо вибору спеціальності ще точно не визначився, але оскільки мене цікавить фізика та у результаті довгого дослідження всіх професій пов'язаних з фізикою та математикою, я обрав спеціальність Еб «Прикладна фізика та наноматеріали» та освітню програму «Кіберфізичні ядерні технології» ННІ «Фізико-технічний факультет». Вірю, що це найкращий напрям для мене, а вже під час навчання, сподіваюся, зможу краще зрозуміти, у якій саме сфері хочу розвиватися далі. Для мене важливо не просто вступити на спеціальність, а поступово знайти свій професійний шлях.

– Чому обрали саме Каразінський?

– Тому що мені найзручніше навчатися у Харкові, неподалік від мого дому. Також у Каразінському університеті достатньо складна, але цікава навчальна-наукова програма. Я з нею детально ознайомився на сайті університету, вона відповідає всім моїм вимогам.

– Як проходила підготовка до НМТ?

– Підготовка проходила без репетиторів, але я придбав збірники завдань і за ними сам готувався.

Також у моїй школі були підготовки зі вчителями, вони теж допомогли як з навчального, так і з психологічного боку. Вступні випробування були складнішими, на відміну від варіантів у пробниках. Результат був для мене неочікуваним, але чудовим. Цьому результату завдячую вчителям Харківського наукового ліцею «Обдарованість», які навчали самоорганізовувати свій навчальний процес. Цей аспект в науковому ліцеї досить потужний.

– Які ваші головні очікування від навчання?

– По-перше, це база навчання, тобто очікую отримати знання. По-друге, дізнатися щось нове та корисне про свою професію, щоб стати професіоналом у своїй галузі.

– Як уявляєте своє студентське життя?

– Звичайно, це безпосередньо процес навчання, бо це є найважливішим в моєму житті. Також буду сподіватися на очне навчання в університеті, щоб якомога краще засвоювати матеріал та знайти цікавих співрозмовників або друзів зі своєї групи. Найголовніше, це зорієнтуватися щодо вибору професії. Також хочу покращити комунікаційні навички, особливо зі своїми однодумцями, і думаю, що впровадження очного навчання мені в цьому допоможе.

– Які у вас є хобі поза навчанням?

– Якщо чесно, навчання – це і є моє хобі.

– Як почуваєтеся у ролі студента Каразінського університету?

– Поки що лише звикаю до цього

нового статусу, але вже відчуваю приємне хвилювання. Для мене велика честь стати частиною спільноти Каразінського університету. Хочу не лише навчатися тут, а й бути активним учасником університетського життя, підтримувати свою альма-матер, особливо в цей непростий для країни час. Відчуваю водночас і відповідальність, і гордість за те, що зовсім скоро стану каразінцем. Попереду чекає ще більше можливостей для навчання, спілкування й особистісного зростання.

Родіон БОНДАР.

ВІД НМТ, «GEOACADEMY» ДО СТУДЕНТСЬКОГО КВИТКА: ШЛЯХ МАЙБУТНЬОЇ ГЕОЛОГІНІ ЯРОСЛАВИ БУДІК

Вибір майбутньої професії не завжди починається з чіткого плану. Для майбутньої студентки Каразінського університету Ярослави Будік усе почалося зі зміни предмета НМТ та рекомендації вчительки відвідати курси для абітурієнтів. Саме знайомство з університетом і його викладачами допомогло визначитися зі спеціальністю та зробити вибір. Про вступ, підготовку до НМТ, очікування від студентського життя та плани на майбутнє розповіла майбутня першокурсниця факультету геології, географії, рекреації і туризму Каразінського університету.

– Що вплинуло на вибір професії?

– Це було доволі самочинно. Спочатку четвертим предметом на НМТ хотіла обрати біологію, але, зваживши, вирішила скласти географію. Після екзамену не розуміла, яку спеціальність і який університет мені обрати. Але тоді згадала, що вчителька з географії порадила відвідати профорієнтаційний проєкт “GeoAcademy” для абітурієнтів від факультету геології, географії, рекреації і туризму Каразінського університету. Мені дуже сподобалося. Саме там мені порекомендували вступити на цей факультет.

– Чому обрали саме Каразінський?

– На проєкті познайомилася з багатьма цікавими, відкритими та позитивними людьми серед викладачів та учасників курсів. Тому, не вагаючись, я вирішила піти саме до Каразінського. Також університет має цікаву історію, відрізняється високою репутацією, особливо серед абітурієнтів.

– Як проходила підготовка до НМТ і який ви отримали результат?

– Готувалася з репетиторами з двох предметів: математика та географія. Також самостійно вивчала історію

України й українську. Найбільше складнощів виникли саме з двома останніми предметами, але прохідний бал набрала. Хоча визнаю: могла скласти тест значно краще, але варто врахувати, що цього року рівень складності тесту значно підвищили.

– Які ваші головні очікування від навчання на цьому факультеті?

– Якщо чесно, поки не знаю. Ми не можемо навіть визначити, який буде завтрашній день, а тут вже про майбутнє... Але сподіваюся на звичайне, дещо рутинне, але корисне та позитивне студентське життя: ходити на пари, готуватися до сесії, проводити вільний час разом з одногрупниками. Також маю надію, що в майбутньому будемо навчатися офлайн та частіше зустрічатися наживо задля особистого спілкування.

– Які навички прагнете вдосконалити під час навчання?

– Звичайно, під час навчання хочу досконало опанувати англійську, покращити українську. Хочу глибше опанувати свою майбутню професію та розуміти всі її особливості.

– Які хобі маєте? Чим захоплюєтеся поза навчанням?

– Дуже люблю готувати щось смачне та проводити вільний час з друзями. Ще закінчила музичну школу два роки тому та вмію гарно грати на фортепіано. Також вивчаю англійську з репетитором.

– Чи плануєте долучатися до студентського самоврядування, наукових гуртків або творчих проєктів університету?

– Цього навіть не планувала. Якщо буде така можливість, думаю, що

зможу долучитися й допомагати. Це ще попереду, тому є час визначити пріоритети.

– Що для вас означає бути студенткою Каразінського, особливо в ці непрості часи?

– За будь-яких обставин, буду рада долучитися до когорти студентів Каразінського університету, бо це є престиж та показник якісної освіти. Сподіваюся на врегулювання ситуації в країні, щоб не тільки відвідувати пари онлайн, а й в аудиторіях бути разом.

Родіон БОНДАР.

«СТУДЕНТИ БУДУТЬ ТАМ, ДЕ ЇХ ПОВАЖАЮТЬ»: СЕРГІЙ КУШНАРЬОВ ПРО ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ТА ЙОГО МАЙБУТНЄ

Історичний факультет Каразінського університету продовжує працювати, попри всі виклики воєнного часу: готує студентів, розвиває наукові дослідження та зберігає академічні традиції. Про особливості роботи факультету сьогодні, його досягнення, виклики та плани на майбутнє ми поговоримо з деканом історичного факультету Сергієм Сергійовичем Кушнарєвим.

– Що стало найбільшим особистим та професійним викликом, коли ви офіційно очолили історичний факультет Каразінського?

– Розпочну з того, що вперше з університетом я познайомився у 2006 році, коли став слухачем Школи юного історика на базі історичного факультету та Обласної станції юних туристів. Після завершення аспірантури у 2015 році декан факультету Сергій Іванович Посохов запросив мене на роботу. Уже влітку 2016 року своїм заступником з навчальної роботи мене запросив уже новий декан – Сергій Дмитрович Литовченко. Отже, з одинадцяти років викладацької роботи в університеті, майже десять з них я працював на адміністративній посаді в деканаті. Коли в Сергія Дмитровича завершився контракт, Тетяна Євгенівна запропонувала мені продовжити роботу й очолити історичний факультет. Моя згода на запропоновану посаду стала, власне, моїм викликом – особистим та професійним. Погоджуючись очолити факультет, я виходив з того, що це означає взяти на себе відповідальність не лише за організацію освітнього процесу, а й за людей, які формують його академічне середовище. У надскладних умовах необхідно знаходити баланс між збереженням найкращих традицій історичного факультету та необхідністю відповідати на сучасні виклики, які постають перед вищою освітою.

У професійному вимірі найбільш складним завданням для мене є поєднання адміністративної роботи з науковою та викладацькою діяльністю. Перекоаний, що керівник факультету класичного університету повинен залишатися дослідником і викладачем, адже саме це дозволяє краще розуміти потреби студентів, аспірантів і колег.

– Яким бачите сучасний істфак під своїм керівництвом? Які ключові управлінські принципи плануєте впроваджувати?

– Якщо можна, почну з другого запитання. Університет є складним організмом з певними традиціями в адмініструванні. Історичний факультет у цьому плані завжди виступав з позиції «інновації через традиції». У чомусь такий підхід себе виправдовує. У чомусь – навпаки. Певні напрацювання в управлінських практиках попередніх років через нові виклики дистанційного навчання та в результаті повномасштабної війни ми переглянули. Як на мене, зручним стали дистанційні формати засідань кафедр та Вченої ради факультету. Цифровізація окремих напрямів в освітньому процесі – також на користь. Наприклад, мені подобається працювати в системі ПС Деканат з формування та наповнення розкладу, виставлення оцінок в електронний журнал. Це здебільшого полегшує роботу адміністрації факультету. Але є процеси, які вимагають безпосереднього втручання, роботи в ручному режимі. Насамперед обробка матеріалів звітності викладачів, індивідуальних та кафедральних рейтингів, різноманітних поточних звітів, які часто дублюють одне одного. У цьому напрямі необхідно ще попрацювати. Над вирішенням цієї проблеми зараз працює адміністрація університету.

Важливим управлінським принципом, як на мене, є наявність чіткого плану розвитку факультету та окремого структурного підрозділу щонайменше на п'ять років. У формуванні та реалізації такого плану повинні брати участь не тільки представники адміністрації факультету, а й керівники кафедр та представники студентства. На мою думку, основа для такої практики в нас вже є, вона була закладена ще під час каденції попередніх деканів істфаку.

Найважчим напрямом нашої роботи є рішення щодо кадрової політики та структури факультету. У нас є певне розуміння необхідності тримати чіткий баланс між збереженням досвідчених кадрів та оновленням кадрового складу факультету, переважно молодими фахівцями. У цьому напрямі корисним став принцип подовження строку дії контрактів між науково-педагогічними працівниками факультету та університетом за результатами індивідуальних рейтингів та виконання показників ефективності. Це не тільки полегшує

ДЕКАН НА ЗВ'ЯЗКУ

роботу з кадрами з боку бюрократії, а й допомагає підтримувати високий рівень, спиратися на той принцип кадрової політики на факультеті, про який я вже сказав. Сподіваюсь, що ця тенденція буде продовжуватися.

Ще одним важливим управлінським рішенням є рівномірне розподілення навантаження та справедливе заохочення. Колосальне навантаження покладено на заступників декана з навчальної, наукової та виховної роботи, гарантів освітніх програм, інспекторів факультету. Це найбільш активна частина нашого колективу. У цьому напрямі нам необхідно випрацювати певні алгоритми рішень щодо заохочень та мати відповідну підтримку з боку університетської адміністрації. Успіх факультету визначається не рішеннями однієї людини, а професійністю, довірою та спільною працею всього колективу.

Уся наша діяльність повинна бути спрямована на студента. Здобувачі є не тільки замовниками освітніх послуг, а й певним індикатором нашої викладацької майстерності та наукового потенціалу. Студенти будуть там, де їх поважають, дослуховуються до проблем, намагаються розкрити їхній потенціал.

Щодо того, яким бачу історичний факультет... Звісно, наповненим студентами та викладачами. Боляче йти пустими коридорами й бачити аудиторії зачиненими в розпал навчального року. Головна мрія та бажання кожного з нас – якнайшвидше повернення до мирного життя!

– Чим закінчився цей навчальний рік для факультету? Які були досягнення та успіхи?

– Власне, цей навчальний рік завершився, як і всі попередні роки – сесією. Здавалося б, сесія відбувається наприкінці кожного семестру, тому нічого цікавого. Але це не так. Близько десяти років я був заступником декана з навчальної роботи й моніторив показники успішності наших

студентів. Маю певну статистику. Проаналізувавши та порівнявши результати сесій за останні три роки з довоєнним періодом, можу зробити висновки, що студенти покращили свої якісні показники. Хоча й зменшується кількість «круглих відмінників», але студенти «золотої середини», тобто ті, які отримують стабільно оцінки «добре» та «відмінно», залишається сталою та навіть збільшилася на окремих курсах. Такі студенти переважають серед бюджетної форми навчання. Контрактників хоч не так багато, як це було раніше, але й серед них є і відмінники, і ті, хто навчається на «добре» і «відмінно». Також маємо тенденцію до зменшення кількості студентів з академічними заборгованостями. Такі результати освітнього процесу можу пояснити двома факторами. По-перше, адаптація студентів і викладачів до дистанційного формату. Шість років суцільного дистанційного навчання даються взнаки. По-друге, на історичний факультет в останні роки вступають абітурієнти, більш вмотивовані в навчанні. Тих, хто

вступив тільки тому, що «не люблю математику», стало набагато менше.

Щодо досягнень цього року також хочу відзначити навчальні практики, які організовано в офлайн-форматі. Маємо дві археологічні експедиції, які будуть працювати в Полтавській та Чернівецькій областях. У Полтавській області археологічні дослідження традиційно, уже багато десятиліть, проводять на Більському городищі скіфського часу кінця VIII – початку III століть до нашої ери. Друга група студентів, яка має базою практики Інститут археології НАН України, польові дослідження буде проводити на археологічному комплексі поблизу села Комарів. Ця експедиція досліджує унікальний пам'ятник варварської Європи III–IV століть нашої ери, який пов'язаний з обробкою скла. На базі цих експедицій студенти 1–3 курсів зможуть пройти археологічну, музейно-архівну та краєзнавчу практики наживо. Як на мене, практична підготовка в офлайн-режимі – це велике досягнення. До речі, завдяки дослідженням Більського городища

ДЕКАН НА ЗВ'ЯЗКУ

ми поповнюємо колекції нашого університетського музею археології.

Також наприкінці цього навчального року історичний факультет зміг успішно пройти перереєстрацію свого періодичного фахового наукового видання – Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Історія». Це результат багаторічної праці редакційної колегії видання та головного редактора – професора Сергія Івановича Посохова.

– Що очікуєте від майбутньої вступної кампанії?

– На сьогодні прогнози треба робити вкрай обережно та виважено. Харків, на превеликий жаль, дуже близько до кордону з країною-агресором, тому й безпекова ситуація може змінюватися в той чи інший бік напрочуд швидко. Сьогодні ситуація більш-менш нормальна, а завтра вона може змінитися вкрай. Проте, якщо проаналізувати вступні кампанії від 2022 року, можна побачити чітку тенденцію – кількість абітурієнтів, якщо порівняти з набором 2021 року, є меншою, але їх кількість саме за роки війни залишається на більш-менш одному рівні. Звісно, що таких наборів як в останньому довоєнному році, коли ми в ході вступної кампанії збільшували ліцензійний обсяг, зараз не очікуємо. Проте частка абітурієнтів, яка обирає історичний факультет Каразінського є доволі великою. Торік кількість вступників до нашої магістратури на місця державного замовлення була другою в Україні.

Змінюється й абітурієнт. Якщо раніше це були, переважно, випускники шкіл поточного навчального року, то зараз є певна частка дорослих, в основному військовослужбовців. Для них диплом істфака – можливість продовжувати військову кар'єру в новому статусі. До нас поновлюються на навчання, передусім на заочну форму, студенти минулих років, які не змогли своєчасно завершити бакалаврат чи магістратуру. Війна розставила свої акценти й питання працевлаштування, зокрема за кордоном, стоїть гостро.

Змінюється й географія абітурієнтів. Як показує практика довоєнного періоду, серед нашого студентства були представники всіх регіонів, напевно, за винятком кількох областей на заході країни. Мені хотілося б, щоб географія нашого факультету розширювалася, щоб це був не тільки Харків та область. У цьому напрямі ми працюємо. За останні роки вже маємо вступників до магістратури з Києва, Полтави, Дніпра, Запоріжжя.

Свою роль у цьому відіграло скорочення кількості профільних факультетів у країні загалом. Більша частина істфаків в українських закладах вищої освіти просто зникла. В Україні залишилося лише кілька класичних історичних факультетів. Те, що в окремих університетах є освітня програма з історії чи археології не означає, що там є історичний факультет. Освітня програма – це не є історичний факультет, а історичний факультет – це не тільки освітня програма. Це імідж та традиції, наукові школи, кадровий потенціал тощо.

Каразінський історичний факультет зміг себе зберегти, як би важко нам

не було. Ми витримали й тримаємося. Кількість студентів на факультеті зараз понад 200 осіб. Це показник, який говорить, що ми існуємо як класичний історичний факультет у класичному університеті. Сподіваюсь, що витримаємо всі негаразди і в мирний час увійдемо загартованими до зовнішніх викликів.

– Що можете сказати про своїх студентів, магістрів та аспірантів?

– Про своїх студентів я можу сказати тільки хороше! Це цілеспрямована молодь, завзята, активна і, у найкращому розумінні цього слова, сучасна. Студенти вже не такі, якими було навіть моє покоління якихось 15 років тому, коли ми навчалися в університеті. Без перебільшення можу сказати, що на історичному факультеті відчуваю себе у великій родині. Звісно, що є труднощі, відчуваємо негативний вплив дистанційного навчання та наслідки війни, але як монолітний колектив студенти-історики себе зберегли. Студентський актив залучає першокурсників до факультетського та університетського життя. Як наслідок – факультет здобув гран-прі на щорічному конкурсі «Альма-матер»

ДЕКАН НА ЗВ'ЯЗКУ

у цьому навчальному році. Щороку проводимо традиційне святкування Дня історичного факультету, який припадає на останню п'ятницю травня. У перші роки карантинних обмежень та перший рік війни ці заходи були дистанційними. Але останні два роки студенти та ми, викладачі, збираємось разом офлайн, спілкуємось, жартуємо, згадуємо найяскравіші моменти нашого університетського життя. Ця традиція жива, а значить – буде жити й каразінський істфак!

Окрім активного студентського повсякдення, не можу не сказати про молодшу науку. Залучення наших студентів до наукової роботи є дуже важливим напрямом підготовки фахівців і відіграє значну роль в університетському навчанні. Без поєднання науки та освіти університет просто неможливо уявити. Тому вже з першого курсу студенти залучені до наукових гуртків кафедр, яких у нас кілька. Також це участь у конференціях. Ми проводимо кілька міжнародних наукових конференцій, участь в яких беруть і студенти, і викладачі факультету як організатори, доповідачі, голови та секретарі секцій. Це передовсім Каразінські читання, краєзнавча конференція, Луньовські та Кирило-Мефодіївські читання та інші.

Уже на першому курсі студенти-історики пишуть курсову роботу. Ми не покинули цю практику. Справжній науковець формується не за один рік кропіткої роботи над джерелами, роботою над собою. До того ж обрати собі до вподоби науковий напрям не так уже й просто. Тому з першого по третій курс наші студенти пишуть курсові роботи, а на четвертому – випускні кваліфікаційну бакалаврську роботу, яка здебільшого має серйозну апробацію та є повноцінним науковим текстом. Непоодинокі випадки, коли до захисту кваліфікаційної роботи бакалаври мають одноосібні наукові публікації. У магістрів-істориків ця підготовка є ще більш ґрунтовною. В останні три роки в нас з'явилась нова традиція – заохочувати кращих науковців серед студентів грошовими преміями. Нам у цьому активно допомагають наші

спонсори – випускники історичного факультету.

Окрім того, студенти-історики за останні 5–7 років активно залучаються до міжнародної академічної мобільності. До активностей додаються різноманітні об'їзди, стажування, конференції. Наведу два приклади.

3 2013 року під керівництвом професора кафедри історії України Людмили Юріївни Посохової студенти та аспіранти факультету здійснювали щорічний «Об'їзд архівів Польщі», у межах якого ознайомилися з архівною справою та культурним життям Польщі. У 2026 році подібна практика, але цього разу вже теренами Франції, Німеччини та Польщі, була продовжена завдяки активній діяльності доцента тієї ж кафедри – Євгена Юрійовича Захарченка.

Яскравими особистостями є й наші аспіранти. За останні десять років спектр напрямів, над якими працювали здобувачі наукового ступеня, був максимально широким – від історії Слобідської України до мовного різноманіття ранньомодерної

Португалії, від дослідження переписів населення в Україні XVIII–XIX століття до політики пам'яті в сучасній Україні.

Наприклад, на історичному в аспірантурі зараз навчається здобувач, який є визнаним спеціалістом з історії майя – однієї з цивілізацій доколумбової Мезоамерики. В Україні є лише два науковці, які є спеціалістами з цієї проблематики – Юрій Полюхович, колишній виконувач обов'язків міністра освіти і науки України, та аспірант історичного факультету Каразінського – Максим Стюфляєв. За останні сто років це другий дослідник цивілізації майя, пов'язаний з університетом, якщо згадати Юрія Кнорозова. Ці приклади можу продовжувати нескінченно. Для мене кожен студент чи аспірант – окрема тема для розмови.

– На вашу думку, як факультет впливає на розвиток історичної науки в Україні?

– Як я вже говорив, істфак нашого університету є одним із небагатьох класичних факультетів історичного профілю в Україні. Це означає, що ми вміло поєднуємо освітню діяльність з науковою роботою. Поєднання сучасних

ДЕКАН НА ЗВ'ЯЗКУ

освітніх підходів, міжнародної співпраці та сильних наукових традицій забезпечує історичному факультету статус одного з провідних центрів історичної освіти та гуманітарних досліджень в Україні.

Маємо потужну археологічну школу. На превеликий жаль, війна внесла свої корективи. У 2014 році ми втратили експедицію в Криму, яка досліджувала античний період нашої історії та добу середньовіччя. Внаслідок бойових дій була втрачена можливість проводити дослідження у Верхньому Салтові – одному з найважливіших середньовічних археологічних комплексів Харківщини. База практики, яка кілька десятиліть була основою функціонування однієї з експедицій факультету, була пограбована під час тимчасової окупації у 2022 році, музейні фонди знищені разом з будівлею музею. Територія історико-культурного заповідника зазнала забруднення мінно-вибуховими предметами. Через безпекову ситуацію не може повноцінно працювати й база Германо-Слов'янської археологічної експедиції історичного факультету на поселенні пізньоримського часу

Війтенки-І, яка протягом багатьох років була важливим осередком польової підготовки студентів, археологічних досліджень та проведення польових семінарів спільно з археологами з Німеччини. Але наші археологи продовжують працювати. Ірина Борисівна Шрамко керує експедицією в Полтавській області, Валерій Володимирович Скирда минулого року керував практикою студентів-істориків, які досліджували середньовічний Ужгород. Цьогоріч керівником однієї з практик став завідувач лабораторії Германо-Слов'янської археологічної експедиції – Василь Васильович Руснак. Не маючи можливості досліджувати археологічні пам'ятки Черняхівської культури на Харківщині, ми знайшли можливість продовжити традицію дослідження цього періоду в інших регіонах України. Отже, продовжуємо традицію та зберігаємо наші наукові школи.

Окрім польових досліджень, мої колеги продовжують працювати з матеріалами торішніх польових сезонів. Колекції вже неодноразово згадуваної Германо-Слов'янської

експедиції та музею археології університету є унікальними й знаними не тільки в Україні, а й за її межами. Музей археології в Каразінському – взагалі унікальне явище! В Україні це єдиний приклад, коли освітній заклад має не просто археологічну колекцію, а повноцінний штат наукових співробітників, виставкові приміщення. Це колосальний потенціал як для наукових проєктів, так і для профорієнтаційної діяльності. Великих зусиль для підтримки музею докладає адміністрація університету – за це окрема подяка!

Щодо класичної історії – на історичному факультеті вона представлена кількома напрямками. Серед ключових – історія України, дослідження та збереження культурної спадщини, студії пам'яті, історична політика, сімейна історія, цифрова та публічна історія, дослідження імперій і процесів деколонізації, історія античних міст Північного Причорномор'я та багато іншого. Важливими є і студії з історії та політики пам'яті: з історії Холокосту, масових репресій, геноцидів та винищення народів. Також історичний факультет має унікальні напрацювання в напрямі болгаристики спільно з центром болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова, де працюють наші викладачі та співробітники.

Однією з головних конкурентних переваг факультету є високий рівень міжнародної інтеграції. Викладачі факультету беруть участь у міжнародних грантових програмах, академічних мобільностях і дослідницьких консорціумах. Ми співпрацюємо з університетами та науковими установами Канади, Болгарії, Німеччини, Польщі, Австрії, Швейцарії, Італії та інших країн.

Важливим маркером визнання здобутків істориків-каразінців є перелік нагород від премій, грамот та подяк на найвищому державному рівні до відомчих відзнак місцевих органів влади та громадських організацій. Якщо буду перераховувати всі отримані моїми колегами нагороди лише за останній

ДЕКАН НА ЗВ'ЯЗКУ

рік – не вистачить місця на шпальтах нашої газети.

– Який «портрет» має сучасний каразінський історик? Чим він відрізняється від інших істориків?

– Історик університету – людина мужня. Близько дев'яноста відсотків кадрового складу факультету з початком війни не покинуло Харків. Усі найтемніші часи ми були поруч: підтримували одне одного, увесь час були на зв'язку. Звісно, деякі колеги були змушені змінити місце проживання. З Харкова вони виїхали або втративши житло, або мають на руках маленьких дітлахів. Але, попри всі жахіття війни, історики-каразінці тримають стрій – читають лекції, займаються наукою, працюють на благо університету. Якщо подивитися на кафедральні рейтинги – ми не лише не втратили своїх позицій на тлі інших кафедр університету, але й впевнено покращили свої результати.

Історик Каразінського – це людина загартована, яка намагається швидко адаптуватися у світі, який активно змінюється. Це людина мобільна з академічного погляду. Важко називати викладача нашого факультету, який хоча б один раз за останній семестр не взяв би участь в академічному обміні або міжнародній конференції. Показниками нашої діяльності є стабільно зростаюча кількість публікацій – монографій, статей, тез конференцій.

Сучасний історик – науковець, який працює в надзвичайних умовах війни, не просто заради того, щоб працювати, а на результати. Ці результати бачимо в наших рейтингах. Це означає, що ми тримаємо планку.

– Які плани факультету на майбутнє?

– Плани факультету на найближчі місяці – розпочати й провести наживо археологічну практику, продовжити реалізацію кількох міжнародних академічних проєктів. До речі, один із них, німецько-французько-українська програма міжкультурних обмінів «Діалог слідів» з вивчення досвіду

Другої світової війни, примусової праці та культури пам'яті в Європі, відбувається в режимі офлайн безпосередньо зараз. Керівником цього проєкту є доцент кафедри історії України Євген Захарченко.

Головним завданням факультету на найближчі кілька місяців є, звісно, проведення вступної кампанії. Вона є основою для нашої подальшої роботи та результатом напрацювань за попередні роки. Вступна кампанія – процес безперервний, як і сама історія.

Однією з ключових точок зростання факультету в найближчій перспективі є посилення міжнародної співпраці завдяки участі в грантових програмах Європейського Союзу та інших міжнародних фондів, розширення академічної мобільності студентів і викладачів, створення спільних освітніх та дослідницьких проєктів із закордонними партнерами. Наступного року істфак стане приймальною установою програми Регіонального офісу англійської мови (RELO) Посольства США в Києві "RELO" Virtual Educator 2026–2027, у межах якої студенти та аспіранти прослухають додаткові курси з англійської мови від провідних американських викладачів.

Важливим пріоритетом є участь факультету в експертному супроводі процесів повосного відновлення Харкова та України, а також у дослідженні та збереженні культурної спадщини. Нещодавно співробітники факультету – професор Михайло Любичев та завідувач лабораторії Василь Руснак – були нагороджені Подякою від Харківської обласної прокуратури за співпрацю у сфері захисту інтересів держави та збереження національної культурної спадщини. Наші колеги активно допомагали поверненню в державну власність унікальної археологічної пам'ятки пізньоримського часу – початку доби Великого переселення народів біля с. Війтенки Харківської області, який був незаконно переданий у користування приватним особам.

Історичний факультет має необхідний

науковий потенціал для проведення археологічних та архівних досліджень, роботи у сфері політик пам'яті, дослідження та збереження історико-культурної спадщини, підготовки відповідних експертів для державних і громадських інституцій. Загалом планів багато. Вистачило б тільки сил та часу.

– Що побажаєте абітурієнтам та студентам, які будуть вступати або вже навчаються на вашому факультеті?

– Студентам та своїм колегам бажаю мирного неба. Саме мирне небо над головою, спокійні думки та нормальні умови праці є однією з тих основ, які допомагають нормально відчувати себе в цьому світі. Ми призвичаїлися до екстремальних умов, але всі зусилля повинні прикладати для того, щоб жити в умовах миру та стабільності.

Тим студентам і колегам, які зараз не можуть возз'єднатися зі своєю родиною, бажаю скоріше повернутися в рідну домівку. На превеликий жаль, саме війна дозволила на повну збагнути глибину вислову «мій дім – моя фортеця».

Окремо хотів би побажати студентам – повернутися в університетські аудиторії. Це неповторне відчуття! Відчуття юності, відчуття справжньої дружби. Те ж саме можу побажати й колегам. Працювати наживо в аудиторії – це насолода спілкування з молоддю! Саме так має «звучати» університет.

Абітурієнтам, майбутнім студентам, бажаю вступити до українських закладів освіти, але не просто заради того, щоб отримати позначку «я є студентом університету», а для того, щоб розбудовувати Україну, народжувати тут дітей, створювати свої сім'ї, будувати домівки, займатися наукою.

Сподіваюся, що в найближчому майбутньому мої побажання стануть нашою реальністю.

Родіон БОНДАР.

ІРИНА ШТЕЙМІЛЛЕР: «КОЖЕН КАРАЗІНЕЦЬ У МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРІ СТАЄ АМБАСАДОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ»

Начальник Управління міжнародних відносин Каразінського університету, керівник Національного контактного пункту за напрямом «Дії Марії Склодовської-Кюрі» програми ЄС «Горизонт Європа» Ірина Штеймільер – про власний професійний шлях, міжнародний імідж університету, перемоги в Erasmus+, участь у європейських альянсах та можливості, які відкриваються перед каразінцями.

– Пані Ірино, як розпочався Ваш професійний шлях у Каразінському університеті?

– Я випускниця Каразінського університету за спеціальністю «Математика» – навчалася на тодішньому механіко-математичному факультеті. У 2015 році захистила кандидатську дисертацію з педагогіки за спеціальністю «Теорія і методика виховання». Після завершення навчання одразу почала працювати в університеті в Центрі міжнародної освіти. На той час моє знання англійської мови ще потребувало вдосконалення, однак це не завадило мені відповідально працювати, постійно навчатися та поступово розвиватися у сфері міжнародної діяльності.

У 2012 році я стала помічницею проректора з міжнародної діяльності, а у 2016 році очолила Центр міжнародного співробітництва. Упродовж 2020–2024 років працювала в інших установах, здобуваючи новий управлінський і професійний досвід. У 2024 році повернулася до Каразінського університету та очолила Управління міжнародних відносин.

Професійне управління міжнародною діяльністю закладів вищої освіти в Україні досі залишається сферою, для якої бракує спеціалізованих освітніх програм. Тому значну частину компетентностей я здобувала

безпосередньо через практичну роботу, участь у міжнародних проєктах, переговори з партнерами та досвід, отриманий, як то кажуть, «у полі».

Міжнародна діяльність – це сфера, у якій потрібно постійно навчатися. Змінюються програми Європейського Союзу, правила конкурсів, пріоритети

фінансування, формати мобільності та вимоги партнерів. Тому професійний розвиток тут фактично ніколи не припиняється.

Управління міжнародних відносин відповідає за формування та просування позитивного бренду університету.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

– **З яких складників формується міжнародний імідж Каразінського?**

– Міжнародний імідж університету не створюється одним структурним підрозділом. Його щодня формує вся університетська спільнота. Кожен студент, викладач, науковець або співробітник, який бере участь у програмі академічної мобільності, конференції, стажуванні, літній школі чи міжнародному проєкті, стає амбасадором Каразінського університету.

Найпереконливіший імідж формується не через формальні презентації, а через безпосередній досвід співпраці. Коли наші студенти демонструють високий рівень підготовки, науковці виконують свої зобов'язання у міжнародних консорціумах, а команда університету своєчасно й професійно реалізує складні проєкти, це створює довіру до всієї інституції.

Я надзвичайно вдячна університетській спільноті за активність, ініціативність і готовність до співпраці. Міжнародні результати Каразінського – це не досягнення окремого управління, а спільна робота факультетів,

навчально-наукових інститутів, кафедр, наукових колективів, адміністративних підрозділів, викладачів, дослідників і студентів.

Лише протягом першого півріччя 2026 року університетські команди подали на розгляд понад 90 міжнародних проєктних заявок. Це надзвичайно вагомий показник активності університетської громади. Ми вже отримали перші позитивні результати: Каразінський університет став учасником трьох проєктів програми Nansen EDU, чотирьох проєктів Erasmus+ CBHE та одного проєкту Шведського інституту.

Сьогодні міжнародні партнери з великою повагою ставляться до стійкості харківської академічної спільноти. Попри близькість до лінії фронту, повітряні тривоги, перебої з електроенергією та зв'язком, Каразінський університет продовжує забезпечувати безперервність освіти, науки й міжнародної співпраці.

За роки повномасштабної війни ми не лише зберегли міжнародну діяльність, а й суттєво її розширили: збільшили проєктну активність, розвинули академічну мобільність, посилили присутність у міжнародних мережах та отримали нові можливості для наших студентів і співробітників. Це спільний результат усієї університетської громади.

Під час щорічної EAIE Conference у Гетеборзі я побачила дуже важливу зміну. Раніше ми переважно самі зверталися до закордонних університетів із пропозиціями про співпрацю. Тепер дедалі частіше іноземні партнери першими шукають зустрічі з представниками Каразінського та пропонують розвивати інституційні відносини.

Значною мірою це результат того, як проявляють себе наші студенти та співробітники. Партнери відзначають їхню академічну підготовку, відповідальність, мотивацію та здатність працювати в міжнародному середовищі.

У вересні 2026 року я представлятиму Каразінський університет на наступній конференції EAIE у Глазго. Для нас це можливість продовжити переговори з чинними партнерами, започаткувати нові домовленості, розширити програми мобільності та сформувати нові проєктні консорціуми.

– **Які нові здобутки найбільше посилили міжнародну роль Каразінського університету?**

– Одним із найвагоміших результатів стала перемога проєкту FRAME-UA в межах Erasmus+ Capacity Building in Higher Education, Strand 3, у якому Каразінський університет виступає координатором.

Проєкти Strand 3 спрямовані не лише на розвиток окремих університетів, а на структурні реформи на рівні національної системи вищої освіти. Тому статус координатора є не просто черговим проєктним досягненням. Це свідчення високого рівня довіри до інституційної, адміністративної та експертної спроможності Каразінського університету координувати масштабні системні зміни. У 2026 році університет також увійшов до складу консорціумів ще трьох переможних проєктів Erasmus+ CBHE – REVALUE, INGROW-EU та EMPOWER-EAST.

Таким чином формується повноцінний портфель міжнародних проєктів, спрямованих на модернізацію освіти, розвиток науки, інституційну стійкість і наближення української системи вищої освіти до європейських стандартів.

Ще одним стратегічно важливим кроком стало створення на базі Каразінського університету Національного контактного пункту за напрямом діяльності «Дії Марії Складовської-Кюрі» програми ЄС «Горизонт Європа». Це посилює роль Каразінського не лише як учасника міжнародних дослідницьких проєктів, а й як національного експертного центру. Ми консультуємо українських дослідників та організації, поширюємо

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

інформацію про конкурси, проводимо інформаційні заходи, допомагаємо знаходити партнерів і сприяємо розширенню участі України у програмі Horizon Europe.

Для мене важливо, що ці досягнення не залишаються лише на рівні формальних статусів або підписаних документів. Вони мають трансформуватися в конкретні можливості для науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

– Які найбільші виклики сьогодні стоять перед Управлінням міжнародних відносин?

– Перший і найбільш очевидний виклик – забезпечення безперервності роботи в умовах війни. Міжнародні програми мають чіткі дедлайни, фінансові та договірні зобов'язання, які не зупиняються через повітряні тривоги, відсутність електроенергії або складну безпекову ситуацію.

Робота в таких умовах вимагає іншої швидкості реакції. Інколи рішення необхідно ухвалити негайно, тому

що пізніше може не бути світла, зв'язку або можливості повернутися до питання. Водночас ми маємо зберігати високу якість роботи, адже міжнародні партнери оцінюють нас за результатами й виконанням узятих зобов'язань.

Другий виклик – перехід від великої кількості контактів до довгострокових і змістовних партнерств. Для нас важливо, щоб кожна угода створювала реальні можливості: мобільності, спільні освітні програми, дослідження, проекти, публікації або інституційні зміни.

Ще один пріоритет – повернення та розширення міжнародного студентського контингенту, розвиток програм подвійних дипломів і створення нових освітніх продуктів, конкурентоспроможних на міжнародному рівні.

Окремий виклик – допомогти якомога більшій кількості факультетів, кафедр і наукових груп долучитися до міжнародних програм.

Міжнародна діяльність не повинна концентруватися лише в одному управлінні або серед обмеженого кола активних співробітників. Наше завдання – створити систему, у якій необхідні знання, консультації та підтримка будуть доступними всій університетській спільноті.

Для мене особисто головним залишається забезпечення стійкості команди. Важливо зберігати робочий ритм, чітко визначати пріоритети, підтримувати колег і не втрачати людяності.

Вагомим прикладом для мене є в.о. ректора університету Тетяна Євгенівна Кагановська. Ми багато працюємо разом, і її залученість, витримка та відповідальність спонукають тримати високий темп і зосереджуватися на результаті.

Водночас стійкість – це не ігнорування втоми. Це здатність так організувати роботу, щоб команда могла ефективно діяти не лише сьогодні, а й у довгостроковій перспективі.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

— Чи описали б Ви образ Каразінського університету на міжнародній арені як позитивний?

— Так, безумовно. Я б назвала цей образ позитивним, сильним і водночас надихаючим.

Іноземні колеги часто дивуються, в яких стресових умовах сьогодні працюють українські університети та яких результатів при цьому досягають. Здатність Каразінського зберігати безперервність освіти, науки й міжнародного співробітництва формує образ стійкого, відповідального та надійного партнера.

Водночас для нас важливо, щоб Каразінський сприймали не лише як університет, який працює в надзвичайно складних умовах і потребує підтримки. Ми прагнемо, щоб нас бачили як рівноправного партнера, здатного пропонувати сильну наукову експертизу, інноваційні ідеї, унікальний досвід і реальний внесок у спільні європейські ініціативи.

Стійкість відкриває двері, але довгострокова довіра формується завдяки професіоналізму, якості та спільним результатам.

— Що можете сказати про діяльність університету в міжнародних альянсах і організаціях?

— Участь у міжнародних альянсах дає університету значно більше, ніж формальне членство. Це можливість разом із провідними європейськими університетами розробляти освітні моделі, проводити дослідження, створювати спільні програми та впливати на майбутнє європейського простору вищої освіти.

Каразінський університет став першим українським закладом вищої освіти, який долучився до альянсу європейських університетів ще в 2020 році, нашим партнером є Aurora Universities. Як інституційний координатор Aurora я забезпечую залучення факультетів, науковців, викладачів і студентів до

можливостей, які пропонує цей альянс.

Для нас важливо не просто брати участь в окремих заходах, а бути залученими до формування спільного академічного порядку денного. Саме тому одним зі стратегічних завдань університету є подальше поглиблення участі та рух до повноправного членства в Aurora.

— Як наші студенти за кордоном впливають на репутацію Каразінського?

— Найбільш безпосередньо. Для закордонного університету саме студент часто стає першим представником Каразінського, з яким партнери працюють щодня.

За відгуками наших партнерів, каразінські студенти демонструють дисциплінованість, мотивацію, якісну академічну підготовку та належний рівень володіння іноземними мовами.

Наприклад, маємо студентів, які під час академічної мобільності в Іспанії вивчають медицину іспанською мовою. Це серйозний академічний і мовний виклик, а водночас дуже переконливе свідчення рівня їхньої підготовки.

Навчання за кордоном дає нове розуміння того, як застосовувати знання та навички. Після мобільності студенти повертаються з ширшим професійним і культурним досвідом, новими академічними зв'язками та більшим усвідомленням власних можливостей.

Університетська освіта навчає не лише працювати з відомими фактами, а й знаходити рішення, коли інформації недостатньо. Саме ця здатність особливо цінується в міжнародному академічному та професійному середовищі.

— З яких основних напрямів складається міжнародна співпраця університету?

— Я виокремила б чотири

взаємопов'язані напрями.

Перший — інституційне партнерство та міжнародна впізнаваність університету. Це участь у міжнародних асоціаціях і європейських університетських альянсах, формування довгострокових партнерств і представлення Каразінського на ключових міжнародних майданчиках.

Другий — академічна мобільність і спільна освіта. Йдеться про семестрові обміни студентів, викладацьку та адміністративну мобільність, стажування, літні школи, програми подвійних дипломів, спільні освітні програми та підготовку аспірантів із закордонними партнерами.

Третій — міжнародна наукова та проєктна співпраця. Це участь у програмах Horizon Europe, Erasmus+, Creative Europe та інших міжнародних конкурсах, створення дослідницьких консорціумів, спільні публікації та реалізація проєктів світового рівня.

Четвертий — інтернаціоналізація вдома. Не кожен студент має можливість поїхати за кордон, але кожен повинен мати доступ до міжнародного виміру освіти у своєму університеті. Це означає оновлення освітніх програм відповідно до європейських стандартів, викладання іноземними мовами, розвиток мовних і міжкультурних компетентностей, залучення іноземних викладачів та інтеграцію міжнародного досвіду в освітній процес.

Усі ці напрями взаємопов'язані. Мобільність сприяє появі нових проєктів, проєкти відкривають можливості для досліджень, а участь у міжнародних мережах допомагає створювати нові освітні програми.

Яким має бути студент, щоб отримувати стипендії, проходити міжнародні стажування та брати участь у семестровій мобільності?

Передусім — вмотивованим. Участь у мобільності передбачає конкурс,

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

підготовку документів і виконання низки організаційних процедур. Тому студент має бути готовим відповідально пройти весь шлях – від пошуку програми до завершення навчання в університеті-партнері та визнання отриманих результатів.

Важливими є академічна успішність, володіння мовою навчання, переконлива мотивація та готовність адаптуватися до нового освітнього й культурного середовища.

Зазвичай базовими умовами відбору є середній бал не нижче 70 за 100-бальною шкалою та знання англійської або іншої мови навчання на рівні від B2. Водночас конкретні вимоги можуть відрізнятися залежно від програми та приймаючого університету.

Ми прагнемо забезпечувати рівний доступ до міжнародних можливостей, зокрема для внутрішньо переміщених осіб, студентів із малозабезпечених родин і молоді, чиє навчання було суттєво обмежене війною. Програми Erasmus+ передбачають додаткову підтримку учасників із обмеженими можливостями, і ми намагаємося

максимально використовувати ці інструменти.

Якщо студент не проходить відбір на одну програму, це не означає, що для нього закриті міжнародні можливості. Ми пропонуємо інші конкурси, короткострокові програми, онлайн-курси, літні школи та наступні хвилі мобільності.

Найбільше ми цінуємо гнучкість, відповідальність, ініціативність і відкритість до нового. Не потрібно чекати, доки з'явиться «ідеальна» програма. Варто заздалегідь працювати над мовою, академічними результатами, мотиваційним листом і власним професійним профілем.

– Які стратегічні цілі міжнародного розвитку Каразінського вважаєте пріоритетними?

– Насамперед – подальша інтеграція Каразінського університету до європейського освітнього та дослідницького простору.

Серед наших ключових цілей – поглиблення участі в Aurora Universities

та рух до повноправного членства, розширення участі в Horizon Europe, ефективна реалізація функцій Національного контактного пункту MSCA і розвиток університету як експертного центру для української наукової спільноти.

Окремим пріоритетом є збільшення кількості програм подвійних дипломів і спільних освітніх програм, зокрема з університетами країн, які традиційно були важливими для залучення іноземних студентів до Каразінського.

Водночас стратегія не повинна вимірюватися лише кількістю угод, мобільностей чи проєктів. Головний показник – те, наскільки міжнародна співпраця змінює університет: підвищує якість освіти, посилює наукові команди, створює можливості для студентів і допомагає Каразінському відігравати активну роль у відновленні України.

Міжнародна діяльність – це не окремий напрям роботи університету. Це один із ключових інструментів його розвитку, стійкості та майбутнього.

Меланія РИБАЛКО.

ВІД ПЕРШОКУРСНИКА ДО ПРОФЕСОРА

«ЦЕ БУЛА МОЯ МРІЯ – ПРАЦЮВАТИ В КАРАЗІНСЬКОМУ»: ІНТЕРВ'Ю З ПРОФЕСОРОМ КАРІНОЮ УТЕНКОВОЮ ПРО КАР'ЄРУ, КАФЕДРУ, ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ТА ГРАМОТНІСТЬ

Утенкова Каріна Олександрівна – професор кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій. Сьогодні вона досліджує питання фінансового моніторингу, цифровізацію банківської сфери та сучасні економічні виклики, а також навчає студентів працювати в умовах швидких змін і нових технологій. Ми поговорили про її професійний шлях, роботу на кафедрі та майбутнє фінансової освіти в Україні.

– Розкажіть про ваш кар'єрний шлях. Що привело вас у світ фінансів та банківського бізнесу?

– Питання дуже масштабне. Розпочну з того, що маю економічно-юридичну освіту. Я прийшла викладати у Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва, який зараз реорганізований. Там навчалася, закінчила аспірантуру й пішла туди працювати. Починала свій шлях як викладачка та науковиця. На початку своєї кар'єри викладала навчальні дисципліни, пов'язані з фінансами. Мій шлях був постійним поєднанням професійного розвитку, наукового пошуку й педагогічної діяльності. Звісно, цей інтерес до фінансової сфери розпочався під час написання кандидатської дисертації. Моя тема була пов'язана з відтворенням основних засобів і його фінансовим забезпеченням. Потім уже фокус моїх досліджень розширився на банківську та фінансову сферу. Моя докторська дисертація була присвячена питанням економічної безпеки, тобто досліджувала глобальніші проблеми.

Протягом багатьох років я поєднувала викладацьку діяльність, наукові дослідження, працювала над підготовкою навчальних дисциплін та їх методичного забезпечення, брала участь у професійних проєктах,

зокрема міжнародних. З 2023 року, коли почала працювати в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, сфокусувала свою увагу на фінансовій безпеці та банківському секторі. Це освітнє середовище постійно мене мотивує до розвитку й пошуку нових ідей у цій галузі.

– Чому обрали саме Каразінський

університет?

– Каразінський університет для мене завжди був втіленням класичної освіти, справжнім храмом науки. Мої батьки, мій чоловік, сестра й донька – усі навчалися в Каразінському. Це була моя мрія – працювати тут. Тому у 2023 році, коли я виходила з декретної відпустки, вирішила піти працювати

ВІД ПЕРШОКУРСНИКА ДО ПРОФЕСОРА

судю. Вдячна, що потрапила в чудовий колектив. Жодного разу не пошкодувала про своє рішення.

– Яка тема ваших наукових робіт та досліджень? Над якими проблемами або напрямками працюєте?

– Останнім часом фокус моєї уваги зосереджений на питаннях і проблемах фінансового моніторингу. Це дійсно дуже актуально в наш час. Вони зумовлені глибинними трансформаціями світової фінансової системи й необхідністю реагувати та адаптуватися до нових глобальних викликів. У сучасних умовах фінансовий моніторинг є ключовим інструментом гарантування економічної та фінансової безпеки. Це інструмент запобігання відмиванню коштів, фінансування тероризму та розповсюдження зброї масового знищення, що на сьогодні в Україні актуально. Викликів багато, які стосуються саме цих питань. Також є засоби зниження рівня тінізації економіки, яка була завжди, незалежно від війни. Саме на цей вектор зосереджена моя увага, а ще перехід до цифрової економіки й розвиток нових фінансових технологій. Вони вимагають застосування нових методів моніторингу та контролю фінансових потоків. Інтерес до цієї проблеми надихнув мене на те, щоб створити курс фінансового моніторингу. У рамках проєкту EURIDICE European Inclusive Education for Digital Society, Social Innovation and Global Citizenship була керівником і лектором курсу : «Діджиталізація фінансового моніторингу: сучасні технології, інновації та перспективи транспарентного розвитку». Проєкт був реалізований восени 2025 року, тобто нещодавно. Було зареєстровано близько 130 слухачів курсу. Серед слухачів були банкіри-практики, представники закладів вищої освіти, зокрема викладацький і професорський склад. Над цими питаннями продовжую працювати, тому що бачу перспективу. У процесі подальшого повоєнного відновлення буде тільки зростати потреба в прозорості фінансових операцій, підвищенні довіри інвесторів. Виклики лише посилюватимуться.

Зокрема, це стосується активного використання віртуальних активів і зростання кіберзагроз. Саме в цих напрямках зараз і працюю.

– Яка складність роботи на посаді професора?

– Отримання звання професора для мене було підтвердженням моїх наукових та методичних успіхів. З іншого боку, це велика відповідальність перед студентами, університетом, усією науковою спільнотою, бо звання зобов'язує тримати певний рівень. Це стимулює до подальшого розвитку й наукових пошуків. Моїм важливим завданням є не тільки саморозвиток, а й передавання знань здобувачам, формування нової генерації фахівців. Сприймаю це не тільки як досягнення, але і як виклик, обов'язок.

– Який чинник чи аспект роботи як професора вам подобається або яким найбільше пишастесь?

– Я завжди любила викладацьку діяльність, спілкування зі студентами. Найбільше мені подобається саме процес передавання знань: коли вже є міждисциплінарний підхід, тебе запитують і вже маєш, що розповісти, маєш досвід. Розумієш, що можеш зацікавити здобувача для того, щоб він «захворів» твоїм предметом, тією проблематикою, яку досліджуєш. Для мене це дуже важливо. Мені подобається живе спілкування зі студентами, якого, на жаль, не

вистачає. Чекаємо на цю можливість з нетерпінням.

– Розкажіть про вашу кафедру. З чим взагалі студенти стикаються під час навчання на кафедрі банківського бізнесу та фінансових технологій?

– Готуємо майбутніх фінансистів та банкірів. Намагаємося розвивати в них базові компетентності, які найбільш важливі для майбутніх спеціалістів. Це, звісно, мають бути ґрунтовні професійні знання з фінансів та банківської справи. Також однією з важливих компетентностей є цифрова грамотність студентів, розвиток їхнього аналітичного мислення, навички роботи з даними, здатність працювати з різними міжнародними стандартами та цифровими платформами. Ми даємо їм не тільки класичну освіту, а й орієнтуємося на ті виклики, які на сьогодні є в наших здобувачів на ринку праці. Крім того, наші студенти мають можливість дуального навчання. Ми підтримуємо таку форму навчання, так вони мають змогу працювати за спеціальністю й одночасно навчатися.

– Які були досягнення кафедри за цей навчальний рік?

– Насамперед, участь у міжнародних проєктах. Зокрема, у межах міжнародного проєкту EURIDICE, про який вже йшла мова, успішно завершилася реалізація ще кількох мікрокредитних курсів, спрямованих

ВІД ПЕРШОКУРСНИКА ДО ПРОФЕСОРА

на розвиток фінансової грамотності, системного розуміння ролі цифрових інновацій у розвитку інклюзивної та сталої економіки в умовах глобальної трансформації. У реалізації проєктів брали участь в.о. завідувача кафедри Орехова Катерина Віталіївна, професор Азаренкова Галина Михайлівна, доцент Галич Роман Володимирович і доцент Москаленко Олена Володимирівна. Було залучено велику кількість слухачів, вони отримали сертифікати європейського зразка про завершення навчання. Крім того, кафедра має високі показники наукової діяльності, забезпечує успішну реалізацію освітніх програм.

Що стосується студентів, то вони постійно беруть участь у різних конкурсах щодо написання наукових робіт, долучаються до різних міжнародних проєктів. До речі, у 2025 році студентка під моїм керівництвом була залучена до міжнародного конкурсу наукових робіт і здобула друге місце. Вона досліджувала проблеми, про які я вам говорила, щодо фінансового моніторингу, протидії відмиванню коштів, легалізації незаконних доходів тощо. Студенти мають хороші можливості навчатися за кордоном у межах певних освітніх проєктів і успішно користуються цими нагодами. Вважаю, що студент, який цікавиться навчанням та хоче стати кваліфікованим фахівцем у сфері фінансової банківської справи, не помилиться, якщо обере нашу кафедру та її освітні програми.

– Що порекомендуєте студентам або абітурієнтам, які вже навчаються

або будуть вступати саме на кафедру банківського бізнесу та фінансових технологій?

– Деяких абітурієнтів дуже лякає саме фінансова сфера: вони думають, що буде багато вищої математики, розрахунків тощо. Хочу запевнити абітурієнтів, що сфера фінансів і банківської справи – це інший ракурс, значно ширша сфера, ніж лише математика. Є багато цікавих напрямів, де можна розвиватися. Сучасний університет – не тільки освітній центр, а й платформа генерації інновацій та практичних рішень. Ми готуємо фахівців, які будуть працювати в умовах цифрової економіки, використовувати аналітичні системи, критично мислити. Найважливіше – вони можуть адаптуватися до швидких змін, динамічного світу, де на все треба швидко реагувати. Також інтегруємо наші освітні програми, зорієнтовані на застосування практичних кейсів, цифрових інструментів та використання міжнародного досвіду. Тому абітурієнти зроблять правильний вибір, якщо вони оберуть саме нашу кафедру.

Що стосується студентів, які вже навчаються, хочу їм побажати та порекомендувати не боятися змін та постійно розвиватися. Через те що світ дуже швидко трансформується, зараз нашою ключовою перевагою є не лише певні знання, які також, безперечно, важливі, а й здатність навчатися протягом усього життя. Молоді науковці повинні поєднувати ці фундаментальні знання з практичними

навичками та бути відкритими до нового, вірити у власний потенціал. Молоде покоління буде формувати майбутню цифрову економіку нашої країни.

– Як оцінюєте рівень фінансової грамотності або культури молоді на сьогодні? Є якийсь прогрес чи навпаки?

– Прогрес є. На мою думку, молодь зараз дуже цікавиться цими питаннями. Викликів багато: зростання кіберзагроз, проблеми, пов'язані з воєнним станом та транскордонними фінансовими потоками. Якщо молодь не має певних знань з цієї сфери, то вона може бути використана в шахрайських цілях. Вважаю, що важливо бути обізнаними. Коли спілкуюся зі своїми студентами, пояснюю їм аспекти цих проблем. Хоча розумію, що вони мають певний рівень знань щодо цього. Якщо порівняти, наприклад, кілька років тому та зараз, то рівень обізнаності в цих сферах у молоді дійсно зріс. І навіть вони можуть інколи дати цінну пораду мені, а я прислухаюся.

– Як у вас наукові плани на майбутнє? Можливо, це буде новий проєкт, наукова робота чи дослідження?

– Планую продовжувати дослідження питань, про які я згадувала. Це і питання цифровізації, і аналіз ризиків використання віртуальних активів. До речі, зараз правове поле України формується стосовно цього питання. Ми імплементуємо передовий міжнародний досвід з цієї справи й повинні враховувати вимоги світових стандартів. Також це застосування штучного інтелекту в системі протидії відмиванню коштів, адже зараз з'являється багато цікавих інструментів. Найближчим часом планую розвивати свої дослідження саме в цьому напрямі. Наостанок, звичайно, це участь у розвитку міжнародних проєктів та інтеграція українських досліджень у європейський науковий простір.

Родіон БОНДАР.

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

«ТОЧНІ НАУКИ ПОТРІБНО АКТИВНО ПОПУЛЯРИЗУВАТИ»: ОЛЕНА ЄЗЕРСЬКА ПРО МАЙБУТНЄ ФІЗИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ТА ВИХОВАННЯ НОВИХ НАУКОВЦІВ

Теоретична фізика часто здається сучасним абітурієнтам чимось недосяжним. Проте за складними формулами та задачами стоять віддані своїй справі викладачі, які вміють перетворити науку на справжнє захоплення. Про те, хто такий сучасний фізик, як війна та дистанційне навчання впливають на якість освіти, та чому варто йти в науку, ми поговорили з Оленою Єзерською – доценткою кафедри теоретичної фізики імені академіка І. М. Ліфшиця.

– Пані Олено, чому обрали фізику? Коли зрозуміли, що це ваше покликання?

– Математика й фізика були найулюбленішими предмети ще в школі. Також мої батьки були астрономами – учнями відомого вченого М. П. Барабашова. Мати працювала в обсерваторії, а батько – на кафедрі астрономії. Тому я спочатку й хотіла стати астрономом, але батьки переконали мене обрати фізику. Коли почала навчатися, зрозуміла, що фізика – моя стихія. Навіть захотілося працювати професором, бо мені подобається навчати студентів. Тому я закінчила кафедру теоретичної фізики, і мені запропонували вступити до аспірантури. Після захисту дисертації, почала працювати спочатку на кафедрі загальної фізики, а потім викладала на кафедрі теоретичної фізики. Мені дуже подобається викладати студентам, розповідати їм про фізику,

разом вирішувати задачі.

– Яка тема ваших наукових робіт та досліджень? Над якими проблемами або напрямками працюєте?

– Головний напрям моїх досліджень – знаходження точних розв'язків у квантовій теорії магнетизму. Для цього застосовуємо спеціальні гамільтоніани для задач, які можна розв'язати точно й використати до аналізу перспективних фізичних моделей. Наприклад, нещодавно нам вдалося виявити псевдоперехід, якого теоретично не повинно бути в одновимірному просторі. Мій аспірант написав статтю про такий перехід, у підготовці якої я брала безпосередню участь.

– Яка складність роботи на посаді доцента кафедри теоретичної фізики імені академіка І. М. Ліфшиця?

– Якщо чесно, складнощів немає. Доцентом прекрасно бути. Я повинна вміти розв'язувати задачі й читати лекції. До речі, читала квантову механіку протягом 2000–2018 років на радіофізичному факультеті, з 1995 року українською мовою викладала електродинаміку майбутнім педагогам. На початку 1990-х це було дуже дивним та рідкісним. Я й сама ніколи не слухала лекцій українською мовою, але в мене у школі № 131 був дивовижний вчитель Василь Харитонович Кривошей, у якого була неймовірно гарна мова та риторика. Дуже я його любила, тому вирішила, що також буду викладати лекції українською мовою. Пізніше разом із Захаром Олександровичем Майзелісом та Олександром Семеновичем Ковальовим писали та видавали підручники українською.

– Який аспект вашої роботи вам

подобасться або яким найбільше пишастесь?

– Найбільше мені подобається, коли мої студенти виступають на семінарах, беруть участь у різних наукових дискусіях, конкурсах, здобувають визначні нагороди та найголовніше – передають свій досвід та знання наступним поколінням. За мою тривалу викладацьку діяльність я навчала основ теоретичної фізики багатьох визначних фізиків, які й досі проводять свою наукову роботу на кафедрі й факультеті загалом: це і декан факультету – Вовк Руслан Володимирович; Майзеліс Захар Олександрович, який наразі готує студентів до міжнародних фізичних змагань. Також більшість моїх колишніх учнів уже готують і своїх студентів до наукової галузі. Деякі працюють та навчаються за кордоном. Мені подобається, що передається така «естафета».

– Розкажіть про вашу кафедру. З чим взагалі студенти стикаються під час навчання?

– Звичайно, наші студенти стикаються зі складнощами під час навчання, особливо з математикою, коли на

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

другому курсі починають вивчати класичну механіку та електродинаміку, а на третьому курсі – квантову механіку. Усе це дуже складно й без знань математики тут складно розібратися. Особливі труднощі почалися з початком дистанційного навчання та переходом до онлайн-формату. Але ми намагаємося адаптувати освітню програму під ці складні виклики, щоб студенти призвичаїлися до умов та подолали труднощі.

– Щодо досягнень на вашій кафедрі: нещодавно ваш аспірант Семен Кононенко здобув премію імені Марка Азбеля. Розкажіть про це детально та які ще премії отримали студенти вашої кафедри?

– Якщо чесно, зараз не згадаю, які премії, окрім Азбеля та премії Президента, отримували та здобували наші студенти. Взагалі, зараз деякі з них перебувають за кордоном і в них свої справи, пов'язані з навчанням. А щодо премії Азбеля – вона була запроваджена вдовою вченого Марка Азбеля Іриною Колодною для підтримки Каразінського університету, у якому Марк навчався та розпочинав наукову діяльність. Лауреатами премії можуть стати

молоді дослідники у сфері теоретичної фізики фізичних факультетів двох університетів – Каразінського та Тель-Авівського. Спочатку цю премію отримав Захар Олександрович, потім я і нещодавно її здобув мій аспірант Семен Кононенко.

– Останнім часом попит на фізичні, точні або фундаментальні науки значно зменшився. Чи спостерігається ця ситуація на вашій кафедрі чи факультеті? На вашу думку, які причини цього регресу та як вирішити цю проблему?

– Зараз усі хочуть бути юристами, а йти в медицину чи точні науки бояться. На мою думку, точні науки потрібно активно популяризувати. Варто пояснювати молоді, що не обов'язково далі працювати суто фізиком – можна здобути якісну загальну фундаментальну освіту, а вже потім обирати будь-яку іншу сферу діяльності. Я допомагаю абітурієнтам готуватися до НМТ та вступати на наш факультет. На жаль, нас сильно «підкосив» ковід і пов'язане з ним дистанційне навчання. Зараз ситуація коливається як синусоїда: один рік може бути всього двоє

студентів, а інший – десяток класних, вмотивованих людей. До речі, зараз до нас вступили й студенти категорії 25+, які навчаються цілком нормально. Звісно, зараз важко, але намагаюся постійно спілкуватися зі своїми групами теоретиків і підтримувати їх.

– Що порекомендуєте студентам або абітурієнтам, які вже навчаються або будуть вступати саме до вас?

– Насамперед поспілкуйтеся з теперішніми студентами та старшокурсниками. Вони поділяться корисними конспектами й підкажуть на практиці, на що варто звернути особливу увагу під час навчання, а які речі не такі критичні. Також дуже раджу переглянути спеціальну презентацію, яку наші студенти підготували для тих, хто обирає свою спеціалізацію. Вона чудово допомагає зрозуміти, чого очікувати та чи дійсно там страшно. Ми активно підтримуємо сайт нашої кафедри та ділимося в соцмережах усіма необхідними матеріалами, щоб абітурієнти та студенти мали легкий доступ до корисної інформації.

– Які у вас наукові плани на майбутнє?

– Ми продовжуємо працювати над проблемами квантової теорії магнетизму та плануємо знову подавати наш проєкт на конкурс “Magnetism for Ukraine”, підтримку якого ми вже здобували раніше.

ВІДНОВЛЕННЯ ДОВКІЛЛЯ

АНАСТАСІЯ КЛЄЩ ПРО ЕКОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ, ВІДРЯДЖЕННЯ ДО ЯПОНІЇ ТА ЛАНДШАФТНЕ ПЛАНУВАННЯ

Анастасія Клєщ – кандидат географічних наук, доцент кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи. У розмові вона поділилася, як екологи досліджують вплив бойових дій на зелену інфраструктуру, чому дерева можуть стати союзниками у відновленні міст та як міжнародний досвід допомагає шукати нові підходи до сталого розвитку України.

– Розкажіть про ваш шлях із Казанським університетом.

– Мій шлях із Казанським розпочався зі вступу на екологічний факультет. Бакалаврат закінчила з відзнакою, після цього продовжила навчання в магістратурі та аспірантурі. З університетом я пов'язана ще зі студентських років і досі, уже як кандидатка наук. Для мене це не просто місце навчання чи роботи, а середовище, у якому професійно зростала й продовжую розвиватися.

– Чому обрали саме екологічний напрям для своєї наукової діяльності?

– Як і багато хто, я потрапила в цю сферу певною мірою випадково. У школі займалася в екологічному гуртку, але тоді не сприймала це як щось, із чим пов'яжу своє життя. Уже під час навчання в університеті я побачила зовсім інший вимір екології – глибокий, комплексний і надзвичайно важливий. Саме тоді зрозуміла, що це напрям, у якому хочу розвиватися.

– Які ваші головні наукові інтереси?

– Ключове слово, яке супроводжує весь мій науковий шлях, – це «ландшафт». Саме ландшафтознавство стало базою моїх досліджень. Це наука, яка щодня мене дивує та надихає, адже вона дозволяє побачити, наскільки складною й водночас гармонійною є взаємодія людини та природи.

– Для людей, далеких від екології: чому ландшафтно-екологічне планування важливе для сучасних міст?

– Суспільство у XXI столітті пережило певну зміну парадигми: ми зрозуміли, що з природою потрібно не боротися, а співпрацювати. Людина постійно змінює простір під власні потреби – будує міста, дороги, інфраструктуру, але все це існує на основі природного ландшафту. Ландшафтно-екологічне планування допомагає зрозуміти, як гармонійно вписати потреби суспільства в природне середовище, не руйнуючи його. Це важливо для збереження природних циклів, зелених зон, водних ресурсів і загалом комфортного середовища для життя. Якщо ігнорувати складність довкілля, рано чи пізно за це доведеться платити – екологічними проблемами, погіршенням якості життя чи навіть природними катастрофами.

– Які екологічні дослідження зараз проводять на кафедрі?

– На кафедрі діє кілька наукових семінарів і дослідницьких напрямів, які регулярно розвиваємо. Серед ключових тем – ландшафтно-екологічне планування та зелена інфраструктура міст. Ці напрями тісно пов'язані між собою, адже саме через планування можемо зрозуміти, як правильно організовувати міський простір і розвивати зелену інфраструктуру. Це сьогодні одні з найактуальніших і найважливіших досліджень нашої кафедри.

– Чи є запитання, які вам, як екологу, не подобаються?

– Мене завжди трохи бентежить запитання «Що зараз з екологією?» Бо екологія – це насамперед наука, а люди найчастіше питають про екологічний стан довкілля. І якщо відповідати

буквально: що зараз з екологією в Україні? – То вона, попри все, продовжує виконувати свої функції й навіть розвиватися. Ми в Казанському університеті досліджуємо трансформацію ландшафтів, фіксуємо зміни, співпрацюємо з міжнародними партнерами та розробляємо науково обґрунтовані підходи до майбутнього відновлення довкілля.

– Які екологічні проблеми Харкова або України, на вашу думку, зараз потребують найбільшої уваги науковців?

– Моя відповідь певною мірою зумовлена моєю фаховою спеціалізацією. Минулого року наш науковий колектив, який складається з молодих дослідниць та студентів кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи, подав проєкт на конкурс МОН України для молодих учених, присвячений пошуку шляхів відновлення зелено-блакитної інфраструктури в прифронтових містах. Для нас ця тема справді болить, бо всі об'єкти зеленої інфраструктури сьогодні є живими свідками війни, і вони також зазнають її впливу. Наш проєкт переміг у конкурсі та отримав

державне фінансування, яке дозволяє не лише стимулювати студентів та молодих дослідників до роботи над цією темою, а й придбати дороге високоточне обладнання та проводити повноцінні польові дослідження. Міські дерева виконують одразу три важливі функції – це так звані екосистемні послуги: вони поглинають вуглець із повітря, допомагаючи стримувати кліматичні зміни; затримують вологу на листках і кронах після дощу, регулюючи мікроклімат; а їхня коренева система утримує десятки тонн води в ґрунті, запобігаючи підтопленням. Це важливий аргумент у розмові з міською владою та громадою про необхідність збереження зелених насаджень. Якщо ми прибираємо алею дерев, то поверхневий стік води доведеться регулювати вже за допомогою дорогої «сірої» інфраструктури – дренажних систем, каналізації, інженерних рішень, що потребують значних коштів. Окрім цього, у межах проєкту ми вирішили звернутися до дендрохронологічного методу дослідження, який колись був дуже популярним у Казанському

університеті. Досвід був, але з часом цьому методу стали приділяти менше уваги. Зараз ми разом із Іриною Коваль, знаною спеціалісткою з Науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького, поступово повертаємо його в активну дослідницьку практику. Вона допомагає нам опанувати сучасні підходи до дендрохронологічного аналізу та знайомить із тонкощами польових досліджень. Під час досліджень зі стовбура дерева беруть невеликий керн. За річними кільцями можна побачити своєрідну «кардіограму життя дерева». За допомогою сучасного сканера оцифруємо ці дані та аналізуємо, чи переживало дерево стрес у певний період, як на нього впливали вибухи, вібрації, механічні пошкодження або забруднення повітря. Для нас дуже важливо, щоб ця наука не залишалася «наукою заради науки». Прагнемо створити практичні рекомендації для відновлення зеленої інфраструктури прифронтових міст і допомогти громадам ефективніше

використовувати бюджетні кошти. Для цього плануємо створити так звану живу лабораторію – дослідницький майданчик на території університету, де можна буде на практиці побачити, як працює зелена інфраструктура. Туди зможуть приходити студенти різних спеціальностей, працювати з реальними дослідницькими завданнями та опановувати сучасні підходи до її проєктування й догляду. У світі сьогодні активно розвиваються технології зелено-блакитної інфраструктури, і нам важливо, щоб Україна не залишалася осторонь цих процесів.

– Якими якостями, на вашу думку, має володіти сучасний український дослідник?

– Мені, як викладачці, дуже хочеться, щоб студенти зберігали допитливість і не боялися помилятися. Дистанційне навчання певною мірою ізолювало людей: студенти стали менше комунікувати з викладачами, часто бояться поставити запитання чи висловити власну думку. Іноді здається,

ВІДНОВЛЕННЯ ДОВКІЛЛЯ

що екран заважає побачити ту саму зацікавленість у студентських очах. Екологічна наука постійно розвивається, тому сучасний дослідник має бути відкритим до нового досвіду й готовим постійно навчатися. І, звісно, надзвичайно важливо знати англійську мову – це можливість комунікувати зі світом, переймати міжнародний досвід і брати участь у спільних проєктах. Сьогодні багато країн підтримують Україну, і ми маємо великі можливості для професійного розвитку. Головне – не бути байдужими, і ми намагаємося мотивувати студентів власним прикладом. Мені пощастило взяти участь у програмі підвищення кваліфікації в японському місті Убе, організованій агенцією ЛІСА. Протягом двох тижнів я знайомилася з досвідом міста, яке змогло відновити довкілля після потужного промислового навантаження. Це був колосальний досвід, особливо мене вразило ставлення людей до України. Усі – від лекторів до учасників програми – висловлювали підтримку нашій державі, ділилися кейсами, порадами й матеріалами,

які можуть бути корисними для повоєнного відновлення.

– Що вас найбільше вразило в Японії у сфері сталого розвитку?

– Мене дуже вразив їхній підхід до екологічної освіти. Японці переконані, що сталий розвиток існує насамперед заради дітей – щоб вони мали такі самі можливості й таку ж якість життя, як і ми сьогодні. Попри те, що Японія є нацією зі складною демографічною ситуацією та старінням населення, екологічна освіта там повністю орієнтована саме на дітей. Їх ізраннього віку навчають сортувати сміття, dbати про природу, пояснюють, навіщо це потрібно. Ми запитували, чому така велика увага приділяється саме дітям, адже вони є лише невеликою частиною суспільства. Відповідь була дуже простою: діти – це активні учасники змін. Вони впливають на свої родини, формують нові звички та фактично стають рушіями екологічної культури.

– Наскільки важливою для

екологічних досліджень сьогодні є міжнародна співпраця?

– Міжнародна співпраця є сьогодні надзвичайно важливою, і для нашого інституту вона давно стала традицією. Саме завдяки таким проєктам маємо змогу вивчати практики повоєнного відновлення довкілля, які згодом можна адаптувати для України. Наприклад, улітку 2023 року майже всі молоді науковці нашого інституту взяли участь у twinning-проєкті між Каразінським університетом та Університетом Йорка у Великій Британії. Протягом двох місяців ми знайомилися із сучасними підходами до аналізу стану довкілля та технологіями відновлення екосистем. Цей проєкт дав нам не лише нові знання, а й величезну кількість професійних контактів, методик і практичних навичок, зокрема у сфері хіміко-аналітичних досліджень довкілля. Дуже сподіваємося використати цей досвід на всі сто відсотків для відновлення українського довкілля.

Меланія РИБАЛКО.

УСПІШНІ КЕЙСИ КАРАЗІНЦІВ

«КАРАЗІНСЬКИЙ ДАВ МЕНІ ЗНАЧНО БІЛЬШЕ, НІЖ ФАХОВІ ЗНАННЯ»: РОЗМОВА З КИРИЛОМ НАГОРНИМ

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна – це місце, де формуються не лише знання, а й характери, амбіції та майбутні історії успіху. Його випускники працюють у різних сферах по всьому світу, створюють бізнеси, об'єднують людей і змінюють реальність навколо себе.

Серед них – Кирило Нагорний, власник маркетингового бюро Monya Gets, співзасновник бізнес-ком'юніті Board Kharkiv і випускник одразу двох факультетів – філологічного та економічного. Його шлях – це поєднання гуманітарного мислення, підприємницької інтуїції та вміння будувати спільноти.

У цій розмові говоримо не лише про бізнес, а й про внутрішні орієнтири: як формується особистість, що насправді дає університет, які моменти залишаються з нами назавжди та що сьогодні рухає вперед тих, хто вже створює майбутнє.

– Кириле, як би ви описали себе поза бізнесом – якою людиною ви є у повсякденному житті?

– Мені здається, що за своїми поведінковими патернами я мало відрізняюся – як у бізнесі, так і в повсякденному житті. Для мене важливо не лише те, що робити, а й з ким це робити. Велику цінність мають люди поруч і якість взаємодії з ними. Найбільш комфортний і продуктивний стан для мене – це співтворчість: коли разом із кимось створюєш простір для ідей, гри, розвитку та будування чогось нового.

– Що вас найбільше сформувало як особистість: навчання, оточення чи власний досвід?

– Для мене важливими є всі три компоненти. Якщо говорити про

навчання, то я здобував освіту паралельно на двох факультетах – філологічному та економічному в Каразінському університеті. Згодом продовжив навчання на програмі MBA у Відкритому університеті Великої Британії, а також у MIM

Київ. Системна освіта тривалий час була важливою частиною мого життя. Зараз більше зосереджуюся на точковому вдосконаленні необхідних навичок, хоча час від часу відчуваю внутрішній потяг повернутися до більш глибокого, «довгого» формату

УСПІШНІ KEYСИ КАРАЗІНЦІВ

навчання.

Оточення також формувалося свідомо й поступово. Спочатку – через бізнес-контакти в межах першої компанії, а згодом це переросло в глибший інтерес до створення спільнот і налагодження зв'язків між підприємцями. Саме тому я долучився до розвитку бізнес-спільноти Board.

Щодо власного досвіду – його вплив оцінити найскладніше. З одного боку, я завжди був у русі й не стояв на місці. З іншого – іноді мені здавалося, що цей рух відбувається повільніше, ніж хотілося б. Втім, саме цей баланс дій, рефлексії та часу, ймовірно, і сформував мене таким, яким я є сьогодні.

– Яку роль у вашому житті відіграв Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна? Що він вам дав не тільки як фахівцю, а й як людині?

– Альянс-матер – це яскравий, світлий і дуже цінний період мого життя. Мій зв'язок з університетом не обмежився лише навчанням: після його закінчення я ще два важливі роки працював у центрі міжнародної освіти, де навчав іноземних студентів майже з усіх континентів.

Згодом долучився до створення програми mini-MBA Karazin Business School, де мав можливість викладати як молодим студентам, так і досвідченим підприємцям.

Каразінський дав мені значно більше,

ніж фахові знання. Це середовище сформувало моє мислення, навчило комунікувати з людьми різних культур і поколінь, розширило світогляд і допомогло краще зрозуміти себе.

– Чи є момент або період з університетських років, який ви згадуєте найчастіше?

– Увесь цей період згадую як час гармонії – щастя для розуму й душі. Водночас у ньому є особливо дорогі серцю моменти й місця.

Передусім – університетські бібліотеки: «філологічна» на вулиці Університетській і Центральна наукова бібліотека. Для мене це були справжні місця сили. Моя мама – бібліотекарка, тож любов до бібліотек з'явилася ще в дитинстві. В університеті я особливо цінував не лише атмосферу цих просторів, а й людей, які там працювали, їхню відданість своїй справі.

Не менш важливими залишилися університетські аудиторії та лабіринти корпусів – вони створювали відчуття безмежного простору, ніби цілого окремого світу.

І, звісно, Фігуровка – жодного літа не пропустив. Це частина тих теплих спогадів, які залишаються з тобою назавжди.

– Чим сьогодні пишаєтеся найбільше – у професійному чи особистому житті?

– Одним із найбільших досягнень для мене є досвід викладання в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна – це, безумовно, займає особливе місце. Усе інше, сподіваюся, ще попереду, і я сприймаю це як простір для нових звершень та сенсів.

– Що вас зараз найбільше «драйвить» і надихає рухатися вперед?

– Наразі я долучений до проєкту Асоціації випускників альма-матер. Вірю, що мій досвід у створенні та розвитку спільнот може бути тут корисним. Студенти та випускники – це потужна рушійна сила, здатна формувати майбутнє. Переконалий, що голоси тих, хто навчався в Каразінському, звучатимуть з різних куточків світу й робитимуть свій внесок у відновлення та розвиток України.

– Які цілі або мрії у вас є на найближчі кілька років – як у бізнесі, так і поза ним?

– Моя головна мрія сьогодні співзвучна з мрією мільйонів українців – про мир і відновлення країни. Якщо ж говорити про бізнес, то ми з командою зосереджені на розвитку інвестиційного напрямку. Наша мета – сприяти зростанню українського бізнесу, навіть попри складні обставини, залучати міжнародні фінансові ресурси та відкривати нові можливості для розвитку.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.

УСПІШНІ КЕЙСИ КАРАЗІНЦІВ

РОЗМОВА З ВИПУСКНИЦЕЮ СОЦІОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ГАННОЮ КОНОНЕНКО ПРО ПЕРЕВАГИ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

Ганна Кононенко – delivery директор Райффайзен банку, випускниця соціологічного факультету 2011 року, ментор і партнер Асоціації випускників Каразінського. Вона почала працювати ще на третьому курсі, пройшла шлях від дослідниці до керівниці та зуміла органічно перейти в IT та банківську сферу. В інтерв'ю вона розповідає, як студентські активності вплинули на її кар'єру, чому гуманітарна освіта може бути конкурентною перевагою та що сьогодні очікує роботодавець від випускника.

– Чому ваш вибір факультету зупинився саме на соціологічному?

– На той момент спектр моїх захоплень був досить різноманітним, і саме соціологія дозволила поєднати всі інтереси. Тоді це було універсальною базою знань – із маркетингу, мов і комунікацій. У результаті так і сталося, адже я здобула якісну, багатосторонню освіту.

– Чи були корисними знання, здобуті в університеті?

– Безперечно, бо великий акцент був на формуванні широкого світогляду. Навіть якщо відійти від конкретного факультету, університет навчив головного — вміти здобувати знання й мислити поза межами стандартних підходів. З першого курсу я активно долучалася до студентського життя: брала участь у студентській раді, кілька років очолювала наукове товариство, тож важливу роль відіграли й позаакадемічні активності – часто доводилося мотивувати людей працювати на ентузіазмі. І сьогодні цей досвід дуже допомагає мені в управлінні командами.

– Які навички з університету досі використовуєте в роботі?

– Я називаю це «грати від людей», тобто швидко аналізувати співрозмовника і підбирати ефективний спосіб взаємодії. Ще під час навчання ми працювали з дуже різними викладачами: комусь достатньо було короткої відповіді, хтось очікував розгорнутого пояснення. З часом навчаєшся відчувати ці відмінності й одразу розуміти, як краще подати інформацію, аби комунікація була щонайбільш ефективною.

– Яким був ваш перший досвід роботи після університету?

– Я почала працювати ще на третьому курсі – пішла у видавництво «Фактор»,

де займалася проведенням опитувань серед постійних користувачів. На той момент це було максимально наближено до нашої спеціальності. Уже на п'ятому курсі я була в складі маркетингового відділу, і ми довго та продуктивно співпрацювали. Водночас, маючи практичний досвід, я могла звертатися до викладачів за порадами – це дуже допомагало.

– У який момент ви зрозуміли, що хочете перейти в банківську сферу?

– Пам'ятаю, як за часів мого навчання на аспірантурі, в Україні почався «бум» програмування. Тоді я побачила, що мій

УСПІШНІ KEYСИ КАРАЗІНЦІВ

міждисциплінарний менеджерський досвід тут може бути дуже доречним. Згодом з'явилася можливість спробувати себе в IT-менеджменті – і все вдалося. Так я перейшла в цю сферу і працюю в ній уже близько 15 років. Це, до речі, велика перевага універсальної гуманітарної освіти: ти швидко знаходиш потрібну інформацію, структуруєш її і застосовуєш на практиці.

– Як саме гуманітарна освіта може бути конкурентною перевагою на ринку праці?

– Вона навчає працювати з великими обсягами інформації та мислити критично. Це особливо важливо сьогодні, коли, наприклад, штучний інтелект може генерувати переконливі, але не завжди перевірені думки. У підсумку саме ці навички – аналізувати, відбирати й інтерпретувати інформацію – стають основою для

побудови кар'єри. Зворотна сторона подібного мислення – це критичне ставлення до себе, адже ти нікому не довіряєш, собі зокрема. Але цього не уникнути.

– Як би ви описали сучасну молодь, що зараз випускається і заходить на ринок праці?

– Я маю свіжий досвід роботи зі студентами – ми запустили програму стажування разом з університетом. У квітні до нас долучилися двоє інтернів на тримісячну програму: ми їх навчаємо, спостерігаємо за прогресом і, якщо все складається, пропонуємо роботу. Різниця між тим, якими ми були після випуску, і сучасними студентами колосальна. Сьогоднішні випускники амбітні й більш усвідомлені: вони не завжди можуть чітко сформулювати свої цілі, але через уточнювальні запитання видно, що вони розуміють свою роботу. Їхні знання виходять за

межі теорії, бо вони мають практичні навички, не бояться ставити запитання і прагнуть зрозуміти, як усе працює. Мені подобається їхній підхід – вони просять не «рибу», а «вудку».

– Яку пораду дали б студентам?

– Починати шукати роботу ще під час навчання: долучатися до стажувань, навіть безоплатних, до програм. Університет дає хорошу базу, але реальна практика часто є інакшою. Сьогодні ринок праці доволі жорсткий, тому недостатньо просто сказати: «Я все знаю». Важливо мати підтверджений досвід. На старті це може бути робота за невеликі гроші, але це нормально. Є студентське правило: спочатку працюєш на «заліковку», а потім вона працює на тебе, так само і з кар'єрою. Якщо ти готовий докладати зусиль і проявляти себе, можливості обов'язково з'являться.

Меланія РИБАЛКО.

НАУКА ПІД ЧАС ВІЙНИ

«СЬОГОДНІ ФАКУЛЬТЕТ РБЕКС ВИКОНУЄ НАЙБІЛЬШУ КІЛЬКІСТЬ НАУКОВИХ ПРОЄКТІВ СЕРЕД ФАКУЛЬТЕТІВ УНІВЕРСИТЕТУ. НАВІТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ МИ НЕ ЗУПИНЯЄМО НАУКУ». – МАКСИМ ЛЕГЕНЬКИЙ

Коли світ стрімко змінюється, саме наука допомагає знаходити відповіді на найскладніші виклики. На факультеті радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем Каразінського університету це добре знають. Попри повномасштабну війну, дистанційне навчання та щоденні випробування, тут не припиняють досліджень, виграють міжнародні гранти, розширюють співпрацю зі світовими партнерами й відкривають студентам нові можливості. Про людей, які рухають факультет уперед, науку без пауз і майбутнє РБЕКС ми поговорили із заступником декана з навчальної роботи, кандидатом фізико-математичних наук, доцентом Максимом Легеньким.

НАУКА ПІД ЧАС ВІЙНИ

Максим Легенький добре знає факультет зсередини. Його історія розпочалася ще у студентські роки: після закінчення радіофізичного факультету у 2007 році він вступив до аспірантури, захистив кандидатську дисертацію, здобув звання доцента. З 2023 року обіймає посаду заступника декана з навчальної роботи. Його наукові інтереси – розсіяння електромагнітних хвиль на складних об'єктах, радіолокація, електродинаміка в часовій області та метод модового базису.

– Максиме Миколайовичу, яким став цей навчальний рік для факультету?

– Він був непростим, але результативним. Попри всі виклики нам вдалося зберегти стабільний освітній процес та проводити всі лекції та практичні заняття на традиційно високому рівні.

– Війна змінила життя кожного університету. Коли зрозуміли, що факультет адаптувався до нової реальності?

– Найважчими були 2022–2023 роки. Ми буквально вчилися працювати по-новому. Сьогодні вже можна сказати, що РБЕКС повністю адаптувався до дистанційного формату. Це не означає, що стало легше, але ми навчилися ефективно працювати навіть у таких

умовах.

– Якщо говорити про головне досягнення факультету, що назве насамперед?

– Науку. Саме вона була і залишається нашим головним пріоритетом. Сьогодні факультет виконує найбільшу кількість наукових проєктів серед підрозділів університету. Це державні дослідження, міжнародні гранти, зокрема за підтримки НАТО, а також госпдоговірні роботи. Для нас важливо, що наукові дослідження мають різні джерела фінансування й продовжують активно розвиватися.

– Які проєкти стали знаковими за останні роки?

– Ми значно розширили співпрацю з підприємствами та міжнародними партнерами. Водночас одним із найкращих результатів стала академічна мобільність. Сьогодні шестеро студентів факультету навчаються в Канаді за програмами обміну. Це підтверджує, що навіть у воєнний час наші студенти залишаються частиною світового академічного простору.

– Якими ви бачите сучасних студентів РБЕКС?

– Дуже різними. Є ті, хто виконує програмний мінімум, але є й молоді люди, для яких наука стає справжнім покликанням. Особливо тішать аспіранти, які прагнуть знати більше, ніж вимагає навчальна програма, цікавляться суміжними галузями, відвідують додаткові курси. Саме вони рухатимуть українську науку вперед.

– Чи можливо зберегти активне студентське життя, коли більшість комунікації відбувається онлайн?

– Це непросто. Живого спілкування всім бракує. Але ми постійно підтримуємо контакт зі студентами через кураторів, викладачів і студентську раду. Її представники входять до складу вченої ради факультету, беруть участь у прийнятті важливих рішень і допомагають швидко реагувати на запити студентів.

– Яким бачите майбутнє РБЕКС?

– Ми прагнемо ще більше посилити наукову складову факультету: залучати нові гранти, розширювати міжнародне партнерство, поглиблювати співпрацю з підприємствами та реалізовувати нові дослідницькі проєкти. І, звичайно, хочемо, щоб до нас приходили мотивовані молоді люди, які мріють змінювати світ за допомогою науки.

Ліна ТИМАРСЬКА.

ДОСЯГНЕННЯ

«МИ ПОКАЗАЛИ, ЧТО ТРИМАЕМО ВИСОКУ ПЛАНКУ»: КАРАЗІНЦІ ПРО ПІДГОТОВКУ ДО МІЖНАРОДНОГО ТУРНІРУ ЮНИХ ФІЗИКІВ

Збірна України на Міжнародному турнірі юних фізиків, який проходив у м. Цюрих (Швейцарія) з 5 по 12 липня, здобула бронзу. Збірну представляла команда «Момент імпульсу» з Харкова. Підготовку команди до змагань очолив професор кафедри теоретичної фізики імені академіка І. М. Ліфшиця Каразінського університету Захар Олександрович Майзеліс, а також студенти Каразінського Анна Беляєва й Ілля Хорошко та аспірант університету Григорій Овчаренко. У цьому матеріалі вони розкажуть, як відбувалася підготовка школярів до змагань, що найбільше запам'яталося та чому Каразінський університет уже багато років залишається одним із центрів підготовки учасників фізичних турнірів.

Насамперед треба визначитися: чим студентський турнір відрізняється від турніру юних фізиків? Аспірант Григорій Овчаренко зазначає, що різниця полягає в кількох аспектах. По-перше, у турнірах юних фізиків беруть участь більше команд (аж 35). По-друге, на думку студентки Анни Беляєвої, турнір відзначається більш офіційною атмосферою, суворішими правилами та продуманою організацією. По-третє, найважливіше – якщо на студентському турнірі самі студенти розв'язують задачі та демонструють вміння користуватись своїми знаннями, здобутими в університеті, то в турнірі юних фізиків школярі в процесі підготовки здобувають знання, які стануть їм у пригоді в майбутньому.

Тому, як зазначає Захар Майзеліс: «Додатковими труднощами в підготовці школярів є те, що потрібно вийти далеко за межі шкільної програми і в стислий термін навчити дуже непростих речей, які не кожен студент здатен опанувати». Незважаючи на складні умови та стислі строки, команді вдалося здобути призове місце і Захар Олександрович дякує кожному, хто допомагав та брав участь у підготовці команди. Зокрема, він згадує студентів та аспірантів Каразінського: «Вони не просто були повноцінними керівниками й стежили за кожним кроком школярів, вони брали надзвичайно важливу участь у підготовці на кожному етапі, спеціалізуючись у достатньо вузьких і важливих аспектах. Ілля бачить загальну структуру доповідей і презентацій, Анна вдосконалює навички опонування

і рецензування, Григорій коректує теоретичні аспекти та робить дива щодо пояснення школярам дуже складних питань».

Студенти також відзначають успіх та згуртованість команди безпосередньо на турнірі. Анна Беляєва пишається школярами, які показали високий рівень під час змагань: «Нам ще є чого навчитися, але вони були впевнені, добре володіли мовою та гідно себе поводити». Григорій Овчаренко звернув увагу на те, що юні фізики «не бояться публічних виступів і завжди захищають свою думку». Він також зазначив, що вони продемонстрували глибокі знання як із загальної фізики, так і з поглиблених знань окремих розділів.

Наприкінці Захар Олександрович наголошує, що перемога означає, що

ДОСЯГНЕННЯ

команда та університет зберігають високу планку. Особливо, зважаючи на складні та стресові умови – це є величезним досягненням. Роль Каразінського як центру підготовки учасників фізичних турнірів Захар Майзеліс пояснює багаторівневою системою підготовки: «Протягом усього року викладачі, студенти та випускники нашого університету беруть участь у журі, консультують, підтримують школярів на всіх можливих конкурсах, олімпіадах, турнірах, від кількох слів підтримки, так необхідних школяру від відомого професора університету, до книжки з фізики, яку йому висилають поштою від журі олімпіади або турніру».

Григорій Овчаренко відзначає вагомий внесок у цих процесах Захара Майзеліса, який уже понад десять років формує майбутню наукову спільноту

фізиків. Уся команда дуже вдячна за допомогу й підтримку Анастасії Васильченковій, Ігорю Олександровичу Гірці та міжнародній технологічній компанії Ajax Systems.

Отже, бронзова нагорода на Міжнародному турнірі юних фізиків стала не лише свідченням високого рівня знань українських школярів, а й результатом багатомісячної спільної роботи викладачів, студентів, аспірантів і випускників Каразінського університету. Успіх у Цюриху ще раз підтвердив, що навіть в умовах війни Харків залишається одним із провідних осередків розвитку фізичної науки й освіти, а Каразінський університет продовжує виховувати майбутніх дослідників, здатних гідно представляти Україну на міжнародній арені.

Родіон БОНДАР.

ВІТАЄМО!

ВРУЧЕННЯ АТЕСТАТІВ ПРО ПРИСВОЄННЯ ВЧЕНИХ ЗВАНЬ

У Каразінському університеті відбулося вручення атестатів про присвоєння вчених звань.

Документи науковцям вручила в. о. ректора університету Тетяна Кагановська. Вона відзначила їхній професіоналізм, високі наукові досягнення та внесок у розвиток вищої освіти.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 1010 від 30 червня 2026 року вчені звання присвоєні:

Вчене звання професора:

- Мстиславу Каліберді – кафедра фізики надвисоких частот;
- Світлані Клімовій – кафедра

права, національної безпеки та європейської інтеграції;

загальної та клінічної патології (курс історії медицини).

- Наталії Міхановській – кафедра гігієни та соціальної медицини.

Вчене звання доцента:

- Максиму Кириченку – кафедра

Каразінська спільнота щиро вітає колег із присвоєнням вчених звань! Бажаємо, щоб це заслужене визнання стало стимулом для нових наукових звершень, успішної реалізації професійних задумів, плідної праці та натхнення!

ПИШАЄМОСЯ!

СТУДЕНТКА КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ СТАЛА ЛАУРЕАТКОЮ МІСЬКОГО КОНКУРСУ «МОЛОДА ЛЮДИНА РОКУ–2026»

Студентка навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, голова Студентської ради інституту Поліна Юдіна стала лауреаткою міського конкурсу «Молода людина року–2026» у номінації «Громадська діяльність».

Конкурс щороку відзначає активну, талановиту та ініціативну молодь Харкова, яка своєю діяльністю робить вагомий внесок у розвиток міста, реалізацію суспільно важливих ініціатив, волонтерських проєктів, молодіжної політики та громадянського суспільства.

Відзнака Поліни є результатом її багаторічної активної громадської діяльності, лідерства у студентському

самоврядуванні та постійної роботи над реалізацією молодіжних, освітніх і соціальних ініціатив. Як голова Студентської ради ННІ «Інститут державного управління», вона активно розвиває студентське самоврядування, організовує освітні, благодійні та культурні заходи, представляє інтереси студентства та сприяє розвитку молодіжних можливостей як в університеті, так і за його межами.

Окрім діяльності в Каразінському університеті Поліна бере активну участь у роботі молодіжних консультативно-дорадчих органів різних рівнів, реалізовує громадські проєкти, долучається до міжнародних молодіжних програм та ініціатив, спрямованих на розвиток молодіжної політики, громадянської активності й відновлення України.

Колектив Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щиро вітає Поліну Юдіну з високою відзнакою та бажає невичерпної енергії, нових звершень, успішної реалізації амбітних ідей, натхнення та подальших професійних і громадських успіхів. Нехай ця нагорода стане ще одним кроком до нових досягнень і підтвердженням того, що активна громадянська позиція, відповідальність і небайдужість здатні змінювати суспільство на краще!

ВІТАЄМО!

НАУКОВИЦІ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВІДЗНАЧЕНІ ПРЕМІЄЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ МОЛОДИМ УЧЕНИМ

10 липня 2026 року в Києві відбулася урочиста церемонія нагородження лауреатів Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2024 рік.

Лауреатів привітали голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергій Бабак і Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук, який вручив провідним молодим ученим України дипломи й медалі.

Серед нагороджених – дві представниці Каразінського університету:

- Ольга Вовк, заступниця директора Центру українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька, викладачка кафедри історіографії, пам'яткознавства та археології історичного факультету – за роботу «Міжнародна (ре)інтеграція

освіти в контексті деколонізації інтелектуального простору: історико-біографічний вимір (на прикладі В. Н. Каразіна, 1773–1842 рр.)»;

- Ольга Максакова, старша наукова співробітниця кафедри матеріалів реакторобудування та фізичних технологій навчально-наукового інституту «Фізико-технічний факультет» – за роботу «Структура і властивості композиційних нанорозмірних покриттів як високоефективних матеріалів мультифункціонального призначення».

Щиро вітаємо наших колег із високим державним визнанням їхніх наукових досягнень! Бажаємо невичерпної наснаги, нових наукових відкриттів, успішної реалізації дослідницьких проєктів і подальших професійних звершень!

КРАЩА НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ

РЕЗУЛЬТАТИ ВИСТАВКИ-КОНКУРСУ НАВЧАЛЬНОЇ ТА НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ВІТАЄМО ПЕРЕМОЖЦІВ

У Казанському університеті відбулася ювілейна XXV виставка-конкурс навчальної та наукової літератури – традиційний університетський захід, який уже чверть століття об'єднує авторів, науково-педагогічних працівників і видавничу спільноту навколо популяризації якісних навчальних та наукових видань. Виставка-конкурс є важливою платформою для репрезентації кращих результатів освітньої й наукової діяльності університету, сприяє поширенню сучасних методичних підходів, розвитку видавничої культури та підвищенню якості навчально-методичного забезпечення освітнього процесу.

За напрямом «Навчальна література для вищої школи» нагороджено:

- Дипломом I ступеня – за комплект навчальних посібників:

«Світова економіка»: підручник – колектив авторів кафедри міжнародних економічних відносин та логістики навчально-наукового інституту «Казанський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» за редакцією Олени Довгаль, доктора економічних наук, професора ЗВО, кафедри міжнародних економічних відносин та логістики;

«Міжнародні економічні відносини»: підручник – колектив авторів кафедри міжнародних економічних відносин та логістики навчально-наукового інституту «Казанський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» за редакцією Олени Довгаль, доктора економічних наук, професора ЗВО, кафедри міжнародних економічних відносин та логістики;

- Дипломом II ступеня – за навчальний посібник:

«Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи. Фізіологія поведінки I, II частини»: навчальний посібник – колектив авторів у складі:

старший викладач кафедри біохімії біологічного факультету Руслан Забродський, доцент кафедри біохімії біологічного факультету Тетяна Чугай;

- Дипломом III ступеня – за підручник:

«English Bachelors' course in Ecology» In 2 parts. Part 1 textbook»: підручник – колектив авторів у складі: завідувач кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи, доктор географічних наук, професор навчально-наукового інституту екології, зеленої енергетики та сталого розвитку Надія Максименко; старший викладач кафедри іноземних мов професійного спрямування факультету іноземних мов Надія Черкашина.

За напрямом наукова література (монографії) нагороджено:

- Дипломом I ступеня – за монографію:

«Vibrator and Slot Antenna Arrays for Modern Applications»: a monograph — колектив авторів кафедри фізичної і біомедичної електроніки та комплексних інформаційних технологій факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем у складі: завідувач кафедри Сергій Бердник, провідний науковий співробітник, доктор фіз.-мат. наук, старший науковий співробітник Михайло Нестеренко, професор Віктор Катрич,

старший науковий співробітник, доцент Олександр Думін;

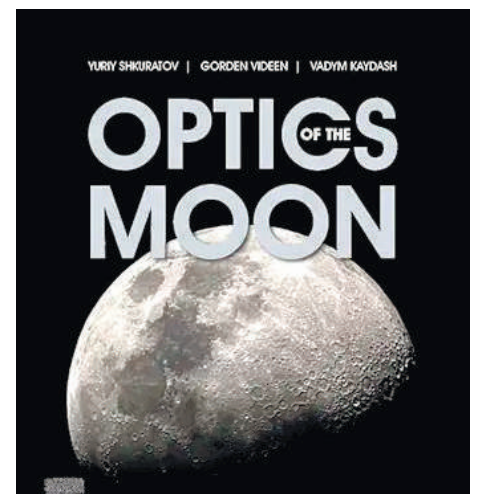
- Дипломом II ступеня – за колективну монографію:

«Optics of the MOON»: a monograph – колектив авторів у складі: завідувач кафедри астрономії та космічної інформатики фізичного факультету Юрій Шкуратов, виконувач обов'язків директора НДІ астрономії Вадим Кайдаш;

- Дипломом III ступеня – за монографію:

«Психологія миру: уроки для України»: монографія – Валентина Павленко, професор кафедри прикладної психології факультету психології.

Вітаємо переможців!

ВАЖЛИВІ ПРОЄКТИ

КАРАЗІНСЬКИЙ ДОЛУЧИВСЯ ДО ІНІЦІАТИВИ ЗІ СТВОРЕННЯ ПЕРШОГО В УКРАЇНІ РЕГІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО КЛАСТЕРА «ВЕТЕРАНИ ХАРКІВЩИНИ»

15 липня відбулося засідання засновників першого в Україні регіонального Медичного кластера. Він створений спеціально для ветеранів, щоб забезпечити їм повний та безперервний цикл допомоги – від невідкладного лікування до глибокої реабілітації та адаптації.

Засідання відбулось під головуванням очільниці Харківської обласної ради Тетяни Єгорової-Луценко. До заходу долучились заступниця начальника ХОВА Олена Логвинова, керівники закладів вищої освіти, охорони здоров'я, наукових і реабілітаційних центрів, очільники ветеранських організацій.

Участь у заході взяла виконувач обов'язків ректора Казанського університету Тетяна Кагановська. Вона зазначила, що підтримка ветеранів і ветеранок є одним із ключових пріоритетів Казанського. Сьогодні місія університету полягає не лише у підготовці фахівців та розвитку науки, а й у створенні можливостей для тих, хто захищав Україну. Саме тому Казанський послідовно розбудовує систему підтримки ветеранів, допомагаючи їм здобути нову освіту, опанувати сучасні професії, пройти перекваліфікацію, отримати психологічний супровід і впевнено повернутися до цивільного життя.

Участь Казанського університету у створенні Медичного кластера стане ще одним кроком до формування в Харківській області комплексної системи підтримки захисників і захисниць України.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

КАРАЗІНЦІ НА МІЖНАРОДНОМУ ЗАХОДІ: УЧАСТЬ У DIGITAL HUMANISM SUMMER SCHOOL 2026 ТА ЕКСПЕРТНІ ВИСТУПИ У ВІДНІ

Представники Казанського університету долучилися до 5th ACM Europe Digital Humanism Summer School, що проходила у Віденському технічному університеті (TU Wien) за підтримки проєкту EURIDICE. Літня школа об'єднала молодих дослідників, науковців та експертів з різних країн для обговорення викликів і можливостей штучного інтелекту, цифрової трансформації та концепції цифрового гуманізму. Захід був організований у співпраці з European Summer School on Artificial Intelligence (ESSAI 2026) та став одним із провідних європейських майданчиків для міждисциплінарного діалогу у сфері AI та цифрових технологій.

Учасниками тижневої літньої школи від Казанського університету стали аспіранти та співробітники університету – Михайло Проценко, Михайло Трусів, Денис Саділо, Олександра Фролова та Євген Раєвський, які мали можливість працювати

разом із провідними міжнародними дослідниками, брати участь у лекціях, дискусіях та воркшопі, присвячених етичним, соціальним і технологічним аспектам розвитку штучного інтелекту та цифрового суспільства.

Особливою подією стала участь представників Казанського університету як спікерів окремого міжнародного заходу, що проходив у межах програми літньої школи. Свої доповіді представили: Дмитро Узлов – директор навчально-наукового інституту комп'ютерних наук та штучного інтелекту, Денис Саділо – аспірант Казанського університету, Михайло Трусів – аспірант Казанського університету.

Під час виступів вони презентували досвід Казанського університету у сфері розвитку штучного інтелекту, цифрової освіти та міжнародної співпраці, а також взяли участь в обговоренні актуальних тенденцій

розвитку людиноцентричних цифрових технологій. Участь у заходах такого рівня підтверджує активну інтеграцію Казанського університету до європейського наукового простору, розвиток міжнародних академічних партнерств і вагомий внесок університетської спільноти у формування майбутнього цифрового суспільства.

Довідково. 5th ACM Europe Digital Humanism Summer School проходила 6–10 липня 2026 року у Віденському технічному університеті (TU Wien) за підтримки міжнародних партнерів, серед яких і проєкт EURIDICE.

ШАНУЄМО ІМЕНА

ЗАГИНУВ, ЗАХИЩАЮЧИ УКРАЇНУ, ВИПУСКНИК ННІ «ФІЗИКО-ТЕХНІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ» ВАДИМ СТОМІН: КАРАЗІНЦІ СПІВЧУВАЮТЬ...

З глибоким сумом повідомляємо про трагічну втрату. 1 липня 2026 року, захищаючи Україну від російських окупантів, загинув наш випускник, талановитий фізик і справжній патріот Вадим Леонідович Стомін (позивний «Письменник»).

Світла пам'ять Герою. Герої не вмирають.

ШАНУЄМО ІМЕНА

ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВОГО ОБОВ'ЯЗКУ ЗАГИНУВ ВИПУСКНИК ФАКУЛЬТЕТУ ГЕОЛОГІЇ, ГЕОГРАФІЇ, РЕКРЕАЦІЇ І ТУРИЗМУ ЄВГЕН КАЛГАН: КАРАЗІНЦІ СПІВЧУВАЮТЬ...

З глибоким сумом повідомляємо, що під час виконання службового обов'язку загинув випускник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, старший сержант поліції Євген Олександрович Калган.

Висловлюємо співчуття рідним і близьким... Світла пам'ять!

